

Är Malmö stads fritidsgårdar jämslällda och jämlika?

- Deltagande observationer av Malmö stads fritidsgårdar 2018

Beställare: Bo Sundqvist, avdelningschef
fritidsgårdsavdelningen, fritidsförvaltningen.
Malmö stad

Författare: Linda Lengheden, utredare

Sammanfattning

Malmö stad har formulerat tydliga målsättningar om att samtliga verksamheter ska vara jämlika och jämställda. Fritidsgårdsavdelningen har också noggrant beskrivit detta i sin uppdragsbeskrivning: *”Utgångspunkten för fritidsgårdarna ska vara målgruppens rätt till en utvecklande miljö där jämställdhet, jämlikhet och barns rättigheter är en självklarhet.”*¹

På uppdrag av fritidsförvaltningen i Malmö stad har deltagande observationer genomförts på fritidsgårdarna med ungdomsverksamhet. **Syftet med en nulägesanalys är att kunskaperna ska öka om fritidsgårdarna i Malmö samt att avlägga förbättringsförslag med utgångspunkt i att bättre nå formulerade målsättningar.**

Det som studerats vid observationerna är antalet besökare, andelen killar respektive tjejer, vilken stämning som varit i miljön på fritidsgårdarna, vilka aktiviteter som förekommit, men också vilka aktiviteter fritidsgårdarna möjliggör. Deltagande observationer har genomförts under fem månader, mellan december 2017 till maj 2018. Under denna period har 15 fritidsgårdar besökts vid 18 dagar vid fler tillfällen, både eftermiddagar och kvällar samt under vardagar och helger. Ett arbetspass har varierat mellan tre till nio timmar. Den här studien innefattar ungefär 120 timmar av observationer på fritidsgårdarna. Vid varje besök har antalet besökare, andelen tjejer respektive killar samt aktiviteter dokumenterats vid 190 tillfällen. Totalt har 1 554 besök observerats på fritidsgårdarna, av dessa är 376 besök bland tjejer.

Resultaten visar att fritidsgårdarna i Malmö stad når få ungdomar i tonåren i relation till den totala målgruppen. I Malmö stad är drygt 21 000 invånare folkbokförda i åldrarna 12–18 år (SCB 2018). Det är något fler killar än tjejer. **Deltagande observationer visar att det är i snitt 8,1 besök/observation. Det är högst 7 procent av Malmös unga i målgruppen 12–18 år.**² Studier som genomförts med samma metod i andra kommuner visar samma resultat.

Ett centralt resultat är att tjejer utgör 24 procent av besöken på fritidsgårdarna, i snitt är det 2,0 tjejer per observation. Det innebär att målet om en jämställd verksamhet är långt ifrån uppnådd. Liknande resultat återfinns i övriga studerade kommuner.

De deltagande observationerna möjliggör att vardagar kan separeras från helger samt att eftermiddagar kan separeras från kvällar. **Observationerna visar att på vardagar är det i snitt 7,0 besök/observation på fritidsgårdarna. Antalet besök bland tjejer är då 1,9/observation.** På helgdagar visar observationerna ett snitt på 9,4 besök/observation. På helgerna är det i snitt 2,0 tjejer/observation. Observationerna visar också att det är dubbelt så

---

¹ Uppdragsbeskrivning för Malmö stads fritidsgårdsverksamhet. 2018. Sida 1.

² Eftersom jag räknat besök och inte besökare är siffran 7 procent något överskattad.

många besök i snitt på kvällar jämfört med eftermiddagar. Killar står även på dessa tider för en övervägande majoritet av besöken, i synnerhet på helgkvällar. En fritidsgård; Tegelhuset Bricks i Rosengård, skiljer sig från de andra då verksamheten har fler besökare vid varje observation. Däremot har även denna verksamhet problem med att nå tjejer i tonåren i den öppna verksamheten. I observationerna har jag noterat 112 besök bland barn mellan 10–12 år. Det är för få besök för att uttala sig om den gruppen. På grund av detta kommer den här rapporten att fokusera på besök, struktur och aktiviteter för tonåringar.

Rapporten visar också att färre unga på högstadiet besöker fritidsgård idag jämfört med tidigare i de kommuner som Ung livsstil undersökt.³ Fritidsgårdar är bättre på att nå unga killar och tjejer från familjer med mindre ekonomiska resurser och unga killar och tjejer med utländsk bakgrund samt tjejer med lägre betyg (bland killar är det inte entydigt). Detta till skillnad från fritidsaktiviteter som att vara med i en idrottsförening eller att vara med i kulturskolan. Målsättningarna fritidsnämnden har om att alla verksamheter ska uppnå jämlikhet lyckas fritidsgårdarna bättre med, när de når andra grupper av unga än exempelvis idrottsförening. Däremot når fritidsgårdarna inte unga från den totala målgruppen såsom det uttalade målet är skrivet. Andra resultat som Ung livsstil Malmö visade i studien 2015 var att många fler vill besöka en fritidsgård på fritiden. Resultaten visar också att tjejer och killar har olika preferenser gällande vilka aktiviteter som är viktigast att göra på fritidsgårdar.

I analysen för att förstå det låga antalet besökare på fritidsgårdarna, det låga antalet/andelen tjejer i tonåren och att fritidsgårdar når färre unga idag jämfört med tidigare lyfts olika förklarande perspektiv fram. **Det mest kärnfulla är att fritidsgårdarna till stor del idag reducerats till att ha öppen verksamhet⁴ utan särskilt många organiserade aktiviteter eller gruppverksamhet.** Rapporten visar att de vanligaste aktiviteterna på fritidsgårdarna som besökare sysslar med är att spela pingis, biljard, kortspel, tv-spel och att samtala med personal samt övriga besökare. En central observation kopplat till aktiviteter och innehåll på fritidsgårdarna är att helgkvällar innehåller liknande aktiviteter som på vardagar, det vill säga att vardagsverksamhet utan bredd har flyttat in i helgen.

Under arbetet med de deltagande observationerna på fritidsgårdarna har jag noterat att när det är inplanerade aktiviteter kommer fler tjejer, exempelvis bowling, utflykter, boxningsträning eller föreläsningar.

---

³ Ung livsstil är forskningsprojektet som görs i samarbete i 17 kommuner 2018. Målsättningen är att undersöka ungdomars preferenser, livssituation och hälsa samt att utreda om kommuners kultur- och fritidspolitiska målsättningar uppnås. Ulf Blomdahl och Stig Elofsson är grundare (1984) och verksamma också idag.

⁴ Öppen verksamhet är platser som erbjuder deltagare att frivilligt delta i olika aktiviteter eller att bara vara. Till öppen verksamhet behöver deltagare inte anmäla sig och det krävs inga förkunskaper. Personers inneboende krafter och resurser lyfts ofta fram och det är inte resultatriktning som står i fokus.

Innehåll

Inledning.....	1
Historisk framväxt av fritidsgårdar i Sverige	3
Vilka besöker fritidsgårdar i Malmö stad?	5
Hur har det gått för fritidsgårdarna över tid i Sverige?	9
Resultat.....	12
Hur många besöker fritidsgårdarna i Malmö?	13
Hur många besöker Malmös fritidsgårdar på vardagar respektive helgdagar?	14
Hur många besöker Malmös fritidsgårdar på eftermiddagar respektive kvällar?	14
När Malmö stads fritidsgårdar jämställdhetsmålet?	16
Hur många tjejer besöker Malmös fritidsgårdar på vardagar respektive helger?.....	17
Hur många tjejer besöker Malmös fritidsgårdar på eftermiddagar respektive kvällar? ...	17
Vilken ålder har besökarna på fritidsgårdarna?	19
Vilka aktiviteter, kurser och teman görs på fritidsgårdarna i Malmö?	20
Situationen på Malmös fritidsgårdar	22
Hur statistiskt tillförlitliga är resultaten?	22
Dammfri fritidsgård	23
Aktivitetshuset Holma	24
Kirsebergs fritidsgård	26
Lindängens fritidsgård	26
Limhamn fritidsgård	27

Nydala fritidsgård	28
Oxie fritidsgård.....	29
Rörsjöns fritidsgård	31
Stenkula fritidsgård.....	31
Sofielunds fritidsgård	33
Tygelsjö fritidsgård.....	34
Tegelhuset Bricks	35
Ung fritid Västra hamnen	36
Ungdomshuset	38
Slutdiskussion.....	40
Varför är antalet besök så få?	41
Varför så få tjejer?	45
Finns det risker med formulerad målgrupp?.....	48
Ungdomsproducerad verksamhet	50
Dessa aktiviteter, kurser och teman på fritidsgårdar!	51

Inledning

Malmö stad har formulerat nio målområden som samtliga förvaltningar och verksamheter ska följa. Det innebär att alla arbetsplatser har gemensamma mål om att vara inkluderande, jämlika, jämställda och trygga. Två målområden lyfter i synnerhet unga och fritid.⁵

Målområde 1 – En ung, global och modern stad. ”Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen”.

Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad. ”I Malmö ska alla kunna utvecklas och stärkas med hjälp av ett meningsfullt fritids- och kulturliv”.

Utifrån målområdena skriver fritidsnämnden i sin budget att *”Fritidsnämnden ska säkerställa att barnperspektivet genomsyrar verksamhet, planering och uppföljning i enlighet med den av kommunfullmäktiges beslutade utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter. Nämnden kommer fortsätta arbeta med att erbjuda en fritidsverksamhet för barn och unga där deras inflytande och delaktighet ligger till grund för verksamhetens utformning. Fokus kommer ligga på att barn och unga ska ha möjlighet att påverka sina egna livsvillkor och utveckling av samhället som i sin tur kan bidra till ett positivt hälsoutfall”*.⁶

I fritidsgårdsavdelningens uppdragsbeskrivning går det att läsa att: *”Fritidsgårdarna ska verka för att genomföra aktiviteter och arrangemang som underlättar för unga malmöbor att mötas över fysiska och mentala gränser. På fritidsgården har alla samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter”*. Och *”Fritidsgårdarna ska lyfta fram jämlikhets- och jämställdhetsfrågor i samband med insatser som sätter dessa frågor på agendan, samt aktivt arbeta för en inkluderande och tillåtande miljö.”*⁷

Det finns därmed tydliga målsättningar både på strukturell nivå och verksamhetsnivå att fritidsgårdarna i Malmö ska inkludera jämlikhet och jämställdhet i det dagliga arbetet och i avdelningens utvecklingsarbete. Mot bakgrund av detta och på uppdrag av Malmö stads fritidsförvaltning har deltagande observationer genomförts i syfte att göra en nulägesanalys av stadens kommunala fritidsgårdar. Rapporten redogör huruvida fritidsgårdarna är jämlika och jämställda samt ger förslag till förbättrande åtgärder och kommande utvecklingsarbete.

---

⁵ Malmö stad. Budget 2017. Med plan för 2018–2022.

⁶ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 4.

⁷ Uppdragsbeskrivning för Malmö stads fritidsgårdar. 2018. Sida 2.

Bakgrund till uppdraget är att Malmö fritidsgårdsverksamhet tillkom fritidsförvaltningen 1 maj 2017. Fritidsgårdarna, till antalet 17 stycken, var tidigare en del av stadsområdesnämndernas ansvar. Inom ramen för detta uppdrag omfattades inledningsvis 15 fritidsgårdar, de verksamheter som har tonåringar som målgrupp. I mitten av observationsperioden stängde Johannes fritidsgård sitt öppethållande och har därmed utgått från analysen.

Tidsperioden för de deltagande observationerna har genomförts under fem månader; från den sjätte december till den fjärde maj. Under denna period har fritidsgårdarna besökts på eftermiddagar och kvällar vid 18 tillfällen. Det innebär ungefär 120 timmar. Under dessa timmar har 190 observationer noterats. De verksamheter jag besökt är: Dammfri fritidsgård, Aktivitetshuset i Holma, Kirsebergs fritidsgård, Nydala fritidsgård, Lindängens fritidsgård, Limhamns fritidsgård, Oxie fritidsgård, Rörslöjans fritidsgård, Stenkula fritidsgård, Sofielunds fritidsgård, Tegelhuset Bricks, Tygelsjö fritidsgård, Ungdomshuset i Höja och Ung fritid Västra hamnen. Besöken på samtliga fritidsgårdar har inneburit att jag kommer oanmäld. Observationerna har spridning på de olika veckodagarna.

Prioriterade målgrupper i fritidsförvaltningens uppdrag för fritidsgårdarna är barn och unga mellan 12 och 18 år.⁸ I Malmö stad bor det 21 500 unga mellan 12–18 år. Ytterligare fokus för fritidsgårdsavdelningen ska också tillägnas unga med någon funktionsvariation⁹ och tjejer mellan 13–19 år i mer socialt utsatta områden.¹⁰

Fritidsgårdarna ska därmed ha ett aktivitetsutbud som speglar många av stadens unga preferenser och där en bred, modern ungdomskultur gynnas. Detta oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, bostadsområde, ekonomiska resurser, funktionsnivå, religion/trosuppfattning, ålder och utländsk eller svensk bakgrund.

Fritidsgårdsavdelningen har ett nätverk för jämställdhet där representanter från varje fritidsgård deltar under en tidsbestämd period för att sedan bytas ut med nya deltagare. Där diskuteras bland annat resultat av utförda genusronder för att problematisera vanor, mönster, attityder kopplat till kön och genus på fritidsgårdarna. Det finns också ett fritidsråd som är avdelningsövergripande, där unga mellan 10–18 år kan söka pengar för att starta projekt. Vissa av fritidsgårdarna i Malmö samarbetar med varandra och andra fritidsgårdar ingår i nationella och internationella utbyten där unga och fritid står i centrum. Befintliga samarbeten med andra aktörer är med skolor, idrottsföreningar, Fryshuset, arbetsförmedlingen, ideella föreningar och blåljuspersonal.

---

⁸ Detta gäller från våren 2018. Vid tid för större delen av observationerna har olika fritidsgårdar haft variation för uttalade målgrupper.

⁹ Det framgår inte av nämndens budget om det är intellektuella och/eller fysiska funktionsnedsättningar.

¹⁰ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 4.

Historisk framväxt av fritidsgårdar i Sverige

I detta kapitel ska jag kortfattat placera in i vilken kontext som fritidsgårdar vuxit fram i Sverige, med avstamp i början på 1930-talet.

I svenska storstäder på 1930-talet växte de första fritidsgårdarna fram mot bakgrund av socialpolitiska skäl. Inrättningen av fritidsgårdar skulle ”hjälpa” den föreningslösa ungdomen från det som samhället ansåg som förfall. De unga som ansågs vara i riskzonen skulle sysselsättas och stöttas med samhällets insatser. Vikten av att vara organiserad på fritiden var en del av tidsandan och hade hög status. I utredningen ”*Ungdomens fritidsverksamhet*” skrevs fram att unga som hade skolans kod ägnade sig åt skolliknande fritidsaktiviteter. Det befintliga fritidsutbudet på den tiden bestod främst av aktiviteter kopplade till idrottsrörelsen, frikyrkan och nykterhetsrörelsen. Många av dessa aktiviteter krävde att du deltog regelbundet på fasta tider och dagar och att när du övar (idrott) så blir du med tiden troligtvis bättre. Ett sätt som liknar skolans struktur. Öppna fritidsverksamheter som fritidsgårdar skulle fungera som ett komplement och en bredare målgrupp skulle nås.

Det var två inriktningar som dominerade fritidsgårdarnas förebyggande arbete. Dels öppna lokaler med vuxna där en så kallad ”varakultur” kunde slå rot, dels att fritidsgårdar skulle erbjuda olika aktiviteter där målsättningen var att ungdomarna skulle bli mer aktiva i befintligt utbud. Synen var att fritidsgårdarna skulle erbjuda bredd genom såväl ”varakultur” och ”görakultur”.¹¹ Genom goda fritidsvanor och i mötet med vuxna förebilder skulle det vara förebyggande mot struligt beteende.

Den fridspolitiska målsättningen för fritidsgårdarna har sitt ursprung på mitten av 1960-talet då synen på ungdomars rättigheter till goda fritidsaktiviteter aktualiserades. Stat och kommun menade att arbeta förebyggande med de som strulade mest inte var den enda lösningen. **De fritidspolitiska argumenten ville erbjuda aktiviteter med bred repertoar på vardagar och alkohol- och drogfria fester för samtliga ungdomar på helgerna.** Genom att satsa på en bred fritidsverksamhet och inte begränsa stödet till redan utsatta ungdomar i riskzonen skulle fritidsgårdarna uppnå en god fritidspolitik. Man menade också att aktiviteterna i sig skulle ha goda effekter och vara en del av ett brottsförebyggande arbete. Och inte minst, aktiviteternas bidrag till gemenskap, stimulans och folkbildning för många unga. Innehållsmässigt hade fritidsgårdarna hobbyledare (fritidsledare med spetskompetens) där olika kunskaper inom exempelvis slöjd, motor, idrott, studiecirkel och musik. På helgen var aktiviteterna på fritidsgårdarna mer arrangemang, ungdomsfester och konserter. Detta vid sidan av vara- verksamheten i den öppna verksamheten. Syftet var att tillgodose ungdomen såväl görakultur

---

¹¹ Varakultur definieras av att aktiviteten bygger på frivillighet och är öppen, exempelvis fritidsgård. Görakulturens principer definieras av att aktiviteten är i fokus, exempelvis delta i en idrottsförening. Se Blomdahl & Elofsson. *Fritidsaktiviteternas kumulativitet –en prövning av en generell hypotes*. Sida 49–51. 1985.

och en varakultur. Fram till 1980-talet växte fritidsgårdarna fram i rasande fart, verksamheternas perspektiv blev mer tydlig också utifrån kulturpolitiska målsättningar. Med detta perspektiv var ambitionen att ge unga verktyg för att skapa och uppleva aktiviteter inom kulturens område.

Traditionellt hade fritidsgårdar attraherat unga tonåringar, främst pojkar från lägre socioekonomiska grupper. Genom kulturpolitiska målsättningar ville fritidsgårdar uppmuntra till kulturyttringar som musik, teater, konstformer och konserter. Besökarna skulle själva bli bärare av olika inrättningar på fritidens område. Inom ramen för de kulturpolitiska målen spelade den demokratiska fostran en central roll och ungdomars medbestämmande och inflytande var på agendan. Det blir allt vanligare att inkludera ungdomarna i fritidsgårdens demokratiarbete såsom gårdsråd, något som många verksamheter fortfarande är bärare av på olika sätt.

Vilka besöker fritidsgårdar i Malmö stad?

Detta kapitel beskriver hur stor andel av unga på högstadiet i Malmö som besökt någon fritidsgård. Vi ser också fördelningen mellan killar och tjejer samt om det finns potential att få fler besökare till fritidsgårdarna. Detta redovisas i tabell 1 och 2. I tabell 3–5 redogörs för hur besök på fritidsgård ser ut mot bakgrund av socioekonomi, svensk eller utländsk bakgrund och beroende på skolframgång. Vid sidan av besök på fritidsgård beskrivs fritidsaktiviteten att vara med i idrottsförening. Den fungerar för att illustrera en sluten, instrumentell fritidsaktivitet. Observera att måttet för besök på fritidsgård är ganska lågt räknat i tabell 3, 4 och 5 - minst ett besök på fyra veckor. När en ungdom är med i idrottsförening är det brukligt att de tränar minst två gånger i veckan. Resultaten är hämtade från studierna i Ung livsstil Malmö, men är på strukturell nivå giltiga för alla kommuner som undersökts sedan 1980-talet.¹²

Tabell 1. Besökt fritidsgård olika många gånger under de senaste fyra veckorna. Ung livsstil Malmö 2015. Andel (%).

	Killar	Tjejer	Totalt
Besökt fritidsgård minst 1 gång senaste 4 veckorna	35	29	32
Besökt fritidsgård minst 3 gånger senaste 4 veckorna	19	16	17
Besökt fritidsgård minst 12 gånger senaste 4 veckorna	4	3	3

Vi ser att 32 procent uppger att de besökt en fritidsgård minst 1 gång under fyra veckor, fler killar än tjejer har gjort det. När ett striktare mått används (12 gånger/4 veckor) minskar andel besök med 29 procentenheter. I tabell 2 visas hur många fler som vill besöka fritidsgård varje vecka i Malmö.

Tabell 2. Besökt fritidsgård och vill besöka fritidsgård varje vecka. Ung livsstil Malmö 2015. Andel (%).

	Besökt fritidsgård varje vecka	Vill besöka varje vecka
Killar	19	47
Tjejer	16	51

¹² Ung livsstil genomfördes i Malmö 2015 på högstadiet. 2 189 unga svarade på enkäten av 2 526 som ingick i urvalet. Svarsfrekvensen är 87 %. Urvalsramen var samtliga högstadieungdomar, vilket innebär att ungefär 30 procent av alla unga på högstadiet besvarade frågorna. Rapporten: Elofsson, Blomdahl, Bergmark, Lengheden. *Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet* (2017).

Förutsättningar för att attrahera och nå fler ungdomar i den uttalade målgruppen finns, betydligt fler killar och tjejer i Malmö vill gå på fritidsgård än vad som gör det. I analysen på sida 40 går jag närmare in på hur det arbetet kan struktureras och utföras.

Tabell 3–5 redogör för vilka grupper av unga som i störst utsträckning besöker fritidsgårdarna i Malmö. Kortfattat kan resultaten summeras på följande sätt: Killar besöker fritidsgård mer jämfört med tjejer. Unga från lägre socioekonomiska grupper (från familjer som inte har tillgång till många resurser på marknaden) är överrepresenterade i att besöka fritidsgård, det gäller både killar och tjejer. Unga som är födda utanför Sverige liksom sina föräldrar (första generationens invandrare) och unga som har föräldrar födda i ett annat land, men själva är födda i Sverige (andra generationens invandrare) besöker fritidsgård mer än unga som själva, liksom sina föräldrar är födda i Sverige och de som har en förälder född i annat land. Det gäller både killar och tjejer.

Skolbetyg som också påverkar fritidsvanor hos unga visar att i Malmö har det också effekt; unga med lägre betyg besöker fritidsgård mer jämfört med andra, dock inte killar i lika hög grad som tjejer.

I tabell 3 visas fördelning bland unga på högstadiet efter socioekonomisk bakgrund och kön.¹³

Tabell 3. Fritidsvanor efter kön och socioekonomisk bakgrund Ung livsstil. Högstadiet Malmö 2015. Andel (%).

	Mycket resurser	Ganska stora resurser	Medelstora resurser	Ganska små resurser	Mindre resurser
Medlem i idrottsförening					
Killar	64	67	56	39	42
Tjejer	62	42	35	20	14
Besökt fritidsgård (1 gång/4 veckor)					
Killar	33	33	28	49	39
Tjejer	23	29	29	33	26

¹³ **Socioekonomisk grupp 1:** Bor i villa/radhus + har tillgång till bil + båt + sommarstuga. **Socioekonomisk grupp 2:** Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet + har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga. **Socioekonomisk grupp 3:** Övriga t.ex. bor i hyreslägenhet + har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga. **Socioekonomisk grupp 4:** Bor i hyreslägenhet + har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga. **Socioekonomisk grupp 5:** Bor i hyreslägenhet. Har inte sommarstuga, bil eller båt.

Killar och tjejer som tillhör familjer med mindre resurser besöker fritidsgård mer än övriga. Det är större skillnad i killgruppen jämfört med tjejgruppen. Killar från familjer med mindre resurser besöker således fritidsgård mer än tjejer från samma grupper. Unga som tillhör högre socioekonomiska grupper är överrepresenterade i att vara med i en idrottsförening, så också i andra kommuner och över tid.¹⁴

I tabell 4 visas fördelning bland unga på högstadiet efter svensk/utländsk bakgrund och kön.¹⁵

Tabell 4. Fritidsvanor efter kön och svensk/utländsk bakgrund. Ung livsstil. Högstadiet Malmö 2015. Andel (%).

	Stark svensk bakgrund	Ganska stark svensk bakgrund	Svag utländsk bakgrund	Stark utländsk bakgrund
Medlem i idrottsförening				
Killar	65	53	51	40
Tjejer	49	39	19	18
Besökt fritidsgård (1 gång/4 veckor)				
Killar	29	33	43	34
Tjejer	18	29	36	35

Vi ser att unga i högstadiet med utländsk bakgrund besöker fritidsgård i större utsträckning än de som är födda i Sverige. Likartade resultat finns i samtliga kommuner Ung livsstil har undersökt.¹⁶ Vi kan konstatera att skillnaderna är större bland tjejer jämfört med killar i Malmö.

I tabell 5 visas hur unga besökt fritidsgård beroende på om de rapporterat höga eller låga betyg.

¹⁴ Elofsson, Blomdahl, Lengheden, Åkesson. *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden. En studie av åldersgruppen 13–16 år.* (2014). Sida. 17.

¹⁵ **Stark svensk bakgrund:** Barnet och båda föräldrarna är födda i Sverige.

Ganska stark svensk bakgrund: Barnet eller en förälder född utomlands.

Svag utländsk bakgrund: Barnet och den ena föräldern född i ett annat land eller båda föräldrar födda utomlands och barnet i Sverige.

Stark utländsk bakgrund: Barnet och bägge föräldrarna födda utomlands.

¹⁶ Blomdahl & Elofsson. *Jämställd och jämlik! Hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar.* (2017). Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Sida 37–39.

Tabell 5. Fritidsvanor efter kön och skolframgång/betyg. Ung livsstil. Högstadiet Malmö 2015. Andel (%).

	Höga betyg	Ganska höga betyg	Varken höga eller låga	Ganska låga betyg	Låga betyg
Medlem i idrottsförening					
Killar	64	65	60	53	34
Tjejer	49	40	34	28	8
Besökt fritidsgård (1 gång/4 veckor)					
Killar	19	15	19	23	21
Tjejer	9	13	19	19	18

Vi ser i tabell 5 att unga som har lägre betyg besöker fritidsgård i större utsträckning jämfört med unga som har bättre betyg. Motsatt struktur finns för deltagande i idrottsförening. Det gäller främst bland tjejerna på högstadiet.

Andra resultat som påvisar fritidsgårdars struktur, men inte presenteras här, är att det mer vanligt med ogiltig frånvaro från skolan (skolk) bland unga som besöker fritidsgård jämfört med övriga. Unga som besöker fritidsgård uppger i högre grad att de använder nikotin och alkohol jämfört med de som inte går på fritidsgård.¹⁷ Detta i likhet med Paul Willis beskrivning av arbetarpojkar i 1970-talets England där en antipluggkultur bredde ut sig.¹⁸ De pojkarna föredrog gatan istället för både organiserade och öppna/mer fria verksamheter. På gatan upplevdes spänning som skapades genom att tänja gränser med bus i frånvaron av vuxna.

¹⁷ Blomdahl & Elofsson. *Jämställd och jämlik! Hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar*. (2017). Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

¹⁸ Willis, Paul *Learning to Labour*. (1977). Farnborough: Saxon House.

Hur har det gått för fritidsgårdarna över tid i Sverige?

Följande kapitel visar resultat från forskningen i Ung livsstil. I tabell 6 visas hur andelen unga på högstadiet som besökt fritidsgård minst en gång på fyra veckor har utvecklats över tid. Kolumnen till vänster anger kommun, den i mitten anger ett tidsintervall; det första årtalet avser när studien genomfördes första gången, det andra årtalet avser den senaste. Kolumnen till höger anger hur besöken utvecklats i procentenheter.

Tabell 6. Besök på fritidsgård över tid. Ung livsstil 1985–2016. Högstadiet.

Kommun	Tidsperiod	+/- procentenheter
Stockholm	1985 – 2013	-36
Norrköping	1985 – 2008	-25
Linköping	1992 – 2009	-19
Kalmar	1992 – 2013	-12
Sävsjö	1993 – 2013	-13
Malmö	1996 – 2015	-9
Jönköping	1997 – 2015	-7
Huddinge	1998 – 2015	-29
Haninge	1998 – 2016	-14
Värmdö	1998 – 2015	-13
Nacka	1998 – 2016	-15
Helsingborg	2000 – 2015	-45
Lidingö	2003 – 2015	-11
Täby	2013 – 2018	?

Vi ser att andelen som besöker fritidsgård har minskat i alla kommuner över tid. Samtidigt vet vi genom forskningen att fler uppger att de vill besöka en fritidsgård – det finns potential.¹⁹ Viljan att gå på fritidsgård finns både bland killar och tjejer i samtliga kommuner och bland ungdomar från olika socioekonomiska områden.²⁰

Vad är då orsakerna till att allt färre går på fritidsgård? Att tolka nedgången kan göras utifrån olika perspektiv. Samhällsmässiga, historiska, och innehållsmässiga aspekter blir viktiga i förståelsen. Det primära är att analysera hur förändringen sett ut för fritidsgårdars

¹⁹ Elofsson, Blomdahl, Bergmark, Lengheden. *Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet.* (2017). Sida 19, 127.

²⁰ Elofsson, Blomdahl, Lengheden, Åkesson. *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden. En studie i åldersgruppen 13–16 år.* (2014). Sida. 17, 22.

innehållsmässiga verksamhet i en historisk kontext. Redan 1939 formulerades att öppna fritidsverksamheter skulle fungera som ett kompletterande alternativ till befintligt fritidsutbud. I den statliga utredningen *”Ungdomens fritidsverksamhet”* hade det framkommit att delar av ungdomsgruppen verkade ha andra behov än de som erbjöds inom ramen för föreningslivet och folkrörelserna. **Fritidsgårdarna skulle vara ett komplement till det redan befintliga utbudet på fritidsfältet.** Med öppna fritidsverksamheter skulle en bredare målgrupp nås. I synnerhet unga som inte deltog i de mer skolliknande, instrumentella fritidsaktiviteter som redan fanns. En ambition var att stimulera till att fler kunde delta i föreningslivet och att fritidsverksamheterna skulle ha en fostrande roll, men samtidigt folkbildande funktion i exempelvis demokratisk skolning.

*”Den öppna verksamheten ställer mindre krav på förhandsplanering och ihållande intresse, är kort sagt av mindre förpliktande karaktär för deltagarna [...] Det är mycket som talar för att den öppna verksamheten når ut till ett ungdomsskikt som den slutna verksamheten har mycket svårt att få kontakt med.”*²¹

Fritidsgårdarnas öppna karaktär skulle bygga på intresse och spegla bredd, i praktiken innebar det att olika aktiviteter ordnades varje vecka samt att det vid sidan av aktiviteten fanns utrymme att ”bara vara”. Men aktiviteten var i fokus, så uppmaning till öppen karaktär utlystes: *”Verksamheten vid fritidsgårdarna skall, för att berättiga till statsbidrag, vara varierande och mångsidigt upplagd och spänna över så vida områden som bildningsarbete, praktiska sysselsättningar och rekreativ verksamhet. Fritidsgårdarna bör vidare arbeta i nära anslutning till föreningslivet och särskilt ungdomens egna organisationer. Verksamheten vid dessa fritidsgårdar får slutligen inte vara enbart slutna, d. v. s. strikt schemainrutad och kursbetonad, utan skall också bedrivas efter en så kallad öppen linje”.*²²

Genom forskningsresultaten i Ung livsstil kan vi se att i Malmö och i andra kommuner efterfrågar unga olika sorters aktiviteter på fritidsgårdar såsom dans, olika idrotter, cafékvällar, filmvisningar, biljard, kultur och skapande verksamhet. Sammanfattningsvis är en av orsakerna till att färre ungdomar besöker fritidsgård mindre organiserade aktiviteter på fritidsgårdarna och mindre bredd bland de aktiviteter som görs.

Ur ett samhällsperspektiv kan vi också söka förståelse till varför fritidsgårdarna förlorar besökare. Dels genom ekonomiska resurser som minskat över tid till öppen fritidsverksamhet, dels genom konkurrens i ett allt bredare fritidsutbud på marknaden som ungdomar möter idag. Både i det verkliga livet och på digitala plattformar. Till viss del i förståelsen kan det även förklaras av fritidsgårdars förändrade öppettider. Det tydligaste exemplet är att fler fritidsgårdar

---

²¹ SOU 1947:12. *Ungdomens fritidsverksamhet*. S. 43.

²² SOU 1947:12. *Ungdomens fritidsverksamhet*.

idag jämfört med tidigare är stängda när flest ungdomar vill att det ska vara öppet, alltså på lördagskvällar.²³ På fredags- och lördagskvällar efterfrågas också ungdomsarrangemang, disco/dans/klubb, läger/utflykter och uppträdanden som konserter. Dessa evenemang som skiljer helg från vardag attraherar fler, i synnerhet tjejer och besökare som inte ses som vardagsbesökare. För att planera och utvärdera rolig verksamhet med bredd behövs att personalen har resurser i form av tid och ekonomiska medel.

---

²³ Från senhösten 2018 kommer fritidsgårdarna i Malmö vara öppna på fredags- och lördagskvällar. Det fodras dock att det regelbundet händer något utöver det vanliga utbudet dessa kvällar.

Resultat

I följande kapitel kommer jag presentera resultaten av de deltagande observationerna på Malmö stads fritidsgårdar som i huvudsak skett under våren 2018. Antalet observationer som resultaten bygger på är 190 stycken. Det bör redan här poängteras att resultaten är likartade med tidigare studier jag genomfört i fyra kommuner mellan åren 2014–2016. Det finns med andra ord stora likheter på de cirka 80 fritidsgårdar i Sverige jag varit på.

Syftet med att genomföra deltagande observationer på fritidsgårdarna i Malmö var att göra en nulägesanalys för att öka kunskapen om situationen på fritidsgårdarna. Studien syftar till att kartlägga och studera generella mönster och strukturer kring antal besök och könsfördelning. Inom ramen för uppdraget observerades också stämningen i miljön, möjliga aktiviteter på fritidsgårdarna och de aktiviteter som unga faktiskt gjort när de besökt fritidsgårdarna.

Resultatdelen är en produkt av deltagande observationer, informella intervjuer med tjänstgörande fritidsassistenter²⁴ och besökande ungdomar. När jag besökt respektive fritidsgård har jag gjort iakttagelser för besökargruppen gällande antal unga och fördelning mellan killar respektive tjejer. Det som dokumenterats vid varje besök är aktiviteter som görs av unga på fritidsgårdarna, vilken stämning som råder samt befintligt och skyltat utbud. Fokus för observationerna har legat på fritidsgårdarnas verksamhet som riktar sig till tonåringar. Kapitlet belyser centrala resultat under fyra rubriker; antalet besök, andelen tjejer, målgrupp/ålder samt aktiviteter, kurser och teman. Självklart finns det undantag, denna rapport klarlägger generella mönster.

---

²⁴ I Malmö stad är anställd personal på fritidsgårdarna fritidsassistenter. Personalen har fritidsledarutbildning eller motsvarande som bedöms likvärdig.

Hur många besöker fritidsgårdarna i Malmö?

Det mest centrala resultatet är att den öppna fritidsverksamheten i Malmö stad inte når särskilt många tonåringar i relation till den totala målgruppen. Det innebär att ett fåtal av den totala målgruppen tar del av kultur- och fritidsutbudet på stadens fritidsgårdar. I Malmö stad (2018) är drygt 21 000 invånare folkbokförda i åldrarna 12–18 år. Det är något fler killar än tjejer. Vid mina 190 observationer på eftermiddagar från klockan 13.00 till tid för stängning har jag räknat antalet besökare som för stunden varit där. Vissa av besökarna är alltså räknade fler gånger fast vid olika tidpunkter. Intervallerna för dokumentation har varierat mellan 30–60 minuter. Vid några observationer har fritidsgården inte besökts av några ungdomar alls, ibland har ett fåtal ungdomar besökt och vid vissa observationer har fler än snittet närvarat. **Antalet besök i ungdomsgruppen på fritidsgårdarna för hela tidsperioden har uppgått till totalt 1 554. Observationerna visar att det i snitt är 8,1 besök/observation.**

En verksamhet; Tegelhuset Bricks i Rosengård, skiljer sig från de andra fritidsgårdarna i det avseendet att de har många fler besökare. **Läsaren bör uppmärksamma att när Tegelhuset Bricks exkluderas från statistiken är snittet för antal besök 6,1/observation. Separat statistik för Tegelhuset Bricks är i snitt 20,6 besök/observation.**

I tabell 7 ser vi Malmö i relation till andra kommuner där deltagande observationer genomförts på samma sätt.

Tabell 7. Malmö i relation till andra kommuner på antalet unga som besöker fritidsgård. Snitt/observation. 2014–2018.

	Antal besök i snitt
Jönköping	14
Sollentuna	12
Huddinge	10
Täby	9
Malmö	8,1

Bland kommunerna där deltagande observationer är genomförda ser vi att Jönköping når i snitt 14 besök/observation. I Malmö är motsvarande siffra 8,1 besök/observation.

I tabell 8 visas antal besök i snitt, för de olika tillfällena jag varit på Malmös fritidsgårdar. I december 2017 gjorde jag 23 observationer, under 2018 i januari månad gjordes 34 observationer, i februari 34 stycken. Antal observationer i början på mars är 39 och i slutet 44 stycken. De sista dagarna på fritidsgårdarna i Malmö under maj månad gjorde jag 32 observationer om antalet besökare.

Tabell 8. Snitt för antal besök/observation för olika månader totalt. Malmö 2018.

	6–8 december	13–16 januari	5–6 februari	1–3 mars	21–24 mars	4–5 maj
Antalet besök	8,6	4,9	3,3	11,8	9,2	6,6

Variationen i snitt för antal besök/observerad månad på fritidsgårdarna i Malmö är 3,3–11,8.²⁵

Tabell 9 visar antal besök i snitt när Tegelhuset Bricks inte räknas med.

Tabell 9. Snitt för antal besök/observation för olika månader totalt Exklusive Tegelhuset Bricks. Malmö 2018

	6–8 december	13–16 januari	5–6 februari	1–3 mars	21–24 mars	4–5 maj
Antalet besök	8,2	5,1	3,3	7,5	7,7	5,8

Vi ser att antal besök/observation ligger mellan 3,3 och 8,2 för de olika observationstillfällena. Något färre besök noteras på fritidsgårdarna i Malmö när Tegelhuset Bricks exkluderas från resultaten. **Vi ser att oberoende vilken tidsperiod observationerna genomförts är antalet unga från målgruppen få på fritidsgårdarna i relation till den totala målgruppen som beskrivs i uppdraget för fritidsgårdsavdelningen.** I avsnittet nedan visas resultat för likheter och/eller skillnader gällande besök på fritidsgårdar för olika veckodagar och för olika tider på dygnet.

Hur många besöker Malmös fritidsgårdar på vardagar respektive helgdagar?

I denna rapport utgör begreppet helgdag veckodagarna fredag, lördag och söndag. Under åtta helgdagar har 92 observationer genomförts. Motsvarande siffra för vardagar är 98 observationer vid tio tillfällen. På vardagar har 685 besök i tonåren observerats, på helgdagar är antalet 869. **På vardagar är det i snitt 7,0 besök/observation och på helgdagar 9,4 besök/observation.**

Hur många besöker Malmös fritidsgårdar på eftermiddagar respektive kvällar?

Ser vi till antalet besök under eftermiddagstid (13.00-17.30) uppgår antalet besök i tonåren till 390. Det motsvarar 25 procent av observerade besök på fritidsgårdarna i Malmö. **Antalet observationstillfällen på eftermiddagar är 75 stycken, det innebär 5,2 besök/observation.**

---

²⁵ Dialogcafé i samarbete med Malmös unga muslimer, två boxningsträningar och öppen verksamhet noterades samtidigt vid tillfällena i mars på Tegelhuset Bricks.

För kvällstid (17.45–23.00) har jag gjort observationer vid 114 tillfällen, antalet besök är 1 164 stycken. Kvällsverksamheten står alltså för 75 procent av observationerna. För fritidsgårdarnas besök på kvällstid uppgår snittet till 10,2 besök/observation. Samma princip som ovan av den totala bilden är giltig för vardag/helg och för eftermiddag/kväll - ibland inga ungdomar alls, ibland ett fåtal och i vissa fall fler än snittet.

I tabell 10 ser vi antalet besökare för olika veckodagar och tider för öppethållandet på fritidsgårdarna samt besök/snitt varit.

Tabell 10. Antal besökare och snitt för antal besök/observation på fritidsgårdarna i Malmö 2018.

	Antal besök	Besök i snitt
Eftermiddag	390	5,2
Kväll	1 164	10,2
Vardag	685	7,0
Helg	869	9,4
Totalt	1 554	8,1

Vi ser att på kvällar jämfört med eftermiddagar är det fler besök. Under helgdagar är fler besök observerade jämfört med på vardagar.

Även resultat från forskningsprojektet Ung livsstil visar att få unga besöker fritidsgårdarna varje vecka och att andelen unga blir färre över tid, se tabell 1 på sida 5 samt tabell 6 på sida 9. Även mina deltagande observationer visar att fritidsgårdarna i Malmö når få unga under våren 2018.

När Malmö stads fritidsgårdar jämställdhetsmålet?

Resultatet av de deltagande observationerna visar att tonårstjejer är starkt underrepresenterade på fritidsgårdarna i Malmö stad. **Av de totalt 1 554 besök noterades 376 tjejer, andelen motsvarar 24 procent. Jämställdhetsmålet uppnås inte. Resultatet visar att på fritidsgårdarna är det i snitt 2,0 tjejer/observation.** Det är i likhet med resultaten i andra kommuner där fritidsgårdar observerats, dock något sämre i Malmö. Tabell 11 visar hur Malmö förhåller sig i relation till andra kommuner gällande antal tjejer i snitt/observation.

Tabell 11. Malmö i relation till andra kommuner på antalet tjejer som besöker fritidsgård. Snitt/observation. 2014–2018.

	Antal besök bland tjejer i snitt
Jönköping	4,7
Sollentuna	3,3
Huddinge	3,2
Täby	3,0
Malmö	2,0

Det är mellan 2–5 tjejer i snitt/observation på fritidsgårdarna i de kommuner där jag genomfört deltagande observationer. Enligt observationerna har samtliga fritidsgårdar i Malmö svårigheter med att rekrytera och attrahera tjejer. Två fritidsgårdar når däremot fler tjejer än övriga och det är Tegelhuset Bricks (89) och Ung fritid Västra hamnen (71). Exkluderar jag dessa 216 tjejer från statistiken **motsvarar det ett snitt på 1,4 tjejer/observation på de övriga fritidsgårdarna.**

I tabell 12 framgår hur stor del i procent av tonårsgruppen som utgörs av tjejer, månad för månad på Malmös fritidsgårdar. Tabell 13 redogör för andelen tjejer när Tegelhuset Bricks och Ung fritid Västra hamnen exkluderas från resultaten.

Tabell 12. Andel tjejer på Malmös fritidsgårdar i deltagande observationer månad för månad 2018. Andel (%).

	6–8 december	13–16 januari	5–6 februari	1–3 mars	21–24 mars	4–5 maj
Malmö	20	14	33	23	29	26

Vi ser att andelen tjejer på fritidsgårdarna varierar mellan 14–33 procent med utgångspunkt i hela det observerade materialet.

Tabell 13. Andel tjejer på Malmös fritidsgårdar. Deltagande observationer månad för månad. Exklusive Tegelhuset Bricks och Ung fritid Västra hamnen. 2018. Andel (%).

	6–8 december	13–16 januari	5–6 februari	1–3 mars	21–24 mars	4–5 maj
Malmö	19	7	33	5	16	20

När fritidsgårdarna Tegelhuset Bricks och Ung fritid Västra hamnen tas bort är andelen tjejer mellan 5–33 procent för de olika observationstillfällena. Observera att jag ej besökte någon av dessa verksamheter i februari.

Hur många tjejer besöker Malmös fritidsgårdar på vardagar respektive helger?

I denna rapport utgör begreppet helgdag veckodagarna fredag, lördag och söndag. Under dessa dagar har 92 observationer genomförts. Motsvarande siffra för vardagar är 98 observationer. Skillnaderna i besök för gruppen tjejer när vi separerar vardagar från helgdagar är inte särskilt stor. **Av de 685 besök i tonåren som dokumenterats på vardagar är antalet besök för tjejer 190. Det är 28 procent. Snittet för antalet besök bland tjejer i tonåren på vardagar är 1,9/observation.** Motsvarande siffra för gruppen killar är 5,1/observation. Antalet besök på helgdagar under observationsperioden i Malmö är 869, **antalet bland tjejer uppgår till 186, det är 21 procent. Snittet för antalet besökande tjejer i tonåren på helgdagar är 2,0/observation.** Motsvarande siffra för gruppen killar är 7,4/observation.

Hur många tjejer besöker Malmös fritidsgårdar på eftermiddagar respektive kvällar?

Ser vi till antalet besök under eftermiddagstid (13.00–17.30) uppgår antalet besök bland tjejer i tonåren till 111. **Det motsvarar 28 procent. Antalet genomförda observationer på eftermiddagar är 75, det innebär ett snitt på 1,5 tjejer/observation.**

Många av observationerna under kvällstid har inneburit att fritidsgårdar besöktes av få eller inga tjejer alls. De fritidsgårdar som har haft flest tjejer på kvällstid är Tegelhuset Bricks, Rörsjön och Ung fritid Västra hamnen. På kvällstid har jag noterat 1 164 besökare vid 114 tillfällen. **Antalet besök bland tjejer är 265, vilket motsvarar 23 procent. För observationerna under kvällar är snittet 2,3 tjejer/observation.**

Resultaten finns sammanfattade i tabell 14 och 15. Som tidigare används fredagar, lördag och söndag för att utgöra kategorin helgdag. Kvällens noteringar startar 17.45.

Tabell 14. Antal besök och snitt för antal besök/observation på fritidsgårdar för eftermiddagar och kvällar. Malmö 2018.

	Antal besök	Besök i snitt
Eftermiddag		
Killar	279	3,7
Tjejer	111	1,5
Kväll		
Killar	899	7,9
Tjejer	265	2,3

Tabellen visar att fritidsgårdars kvällar är mer välbesökta än eftermiddagar, killar besöker mer jämfört med tjejer.

Tabell 15. Antal besök och snitt för antal besök/observation på fritidsgårdar för vardagar och helger. Malmö 2018.

	Antal besök	Besök i snitt
Vardag		
Killar	495	5,1
Tjejer	190	1,9
Helg		
Killar	683	7,4
Tjejer	186	2,0

Vi ser att killar besöker fritidsgård mer än tjejer på både vardagar och helger. Bland tjejerna är det ungefär lika många oberoende på veckodag. I tabell 16 visas andelen tjejer i procent för olika dagar och tider.

Tabell 16. Andel tjejer på fritidsgårdar för vardag och helg samt eftermiddag och kväll. Malmö 2018. Andel (%).

	Vardag em	Vardag kväll	Helgdag em	Helgdag kväll ²⁶
Andel tjejer	40	27	28	19

Som vi ser är det flest tjejer som besöker fritidsgård på vardagseftermiddagar och minst andel besöker på helgdagskvällar. Tjejer utgör endast en femtedel av besökargruppen då.

²⁶ Exkluderas jag tjejer som besökt Tegelhuset Bricks och Ung fritid Västra hamnen är andelen tjejer på helgkvällar 11 procent. Det vill säga 72 av 126 tjejer som besökt fritidsgård helgdag efter 17.30.

Vilken ålder har besökarna på fritidsgårdarna?

Huvuduppdraget för denna rapport var öppen fritidsgårdsverksamhet för tonåringar, på grund av det har jag också besökt fritidsgårdarna fler kvällar än eftermiddagar. Under tidsperioden för detta arbete är det olika åldrar som utgör målgrupp på olika fritidsgårdar. Allt från 7 år upp till 24 år. Fem fritidsgårdar hade som lägsta ålder 12 år (årskurs 6). Sex fritidsgårdar hade startålder för att få besöka 10 år (årskurs 4). Två fritidsgårdar hade 13 år som lägsta ålder. Alla fritidsgårdar som ingår i studien är tillgängliga för tonåringar någon tid av öppethållandet.²⁷

I och med att ett antal verksamheter har haft mellanstadiet som målgrupp vissa tider har dessa besök separerats från statistiken i observationerna. Här visas resultat för de yngre besökarna på fritidsgårdarna. Under observationerna har jag noterat 112 unga i mellanstadiet, det utgör 7 procent av det totala antalet besök i observationerna. Könsfördelningen är 66 killar och 46 tjejer (41 procent). Majoriteten av besöken i den åldern på fritidsgårdarna, 104 stycken, har skett under eftermiddagar.

Om vi inkluderar besök i åldern 10–12 år i statistiken för äldre ungdomar är det totalt 494 som besökt fritidsgårdarna under eftermiddagar. Det är ett snitt på 6,6 besök/observation, jämfört med 5,2 när endast unga i tonåren redovisas. De fritidsgårdar där flest barn från mellanstadiet har varit är Aktivitetshuset, Nydala, Oxie, Stenkula, Limhamn och Lindängen.

Tittar vi på kön för eftermiddagsverksamhet är det totalt 157 tjejer inklusive de 46 från mellanstadiet. Antalet observationer för eftermiddagar är 75 stycken. Det motsvarar ett snitt på 2,1 tjejer/observation.

---

²⁷ Under senare delen av våren 2018 ändras målgruppen på fritidsgårdarna till 12–18 år. Två fritidsgårdar har åldern 10–12 år. Det är Lyktan och Tegel. De ingår inte i denna rapport.

Vilka aktiviteter, kurser och teman görs på fritidsgårdarna i Malmö?

Observationerna visar att det som unga gör mest på Malmös fritidsgårdar är väldigt likartat oavsett på vilken fritidsgård vi är. Det unga gör i störst utsträckning är att prata med fritidsassistent, spela kortspel, tv-spel (Fifa 18 och Fortnite), biljard, baka, pingis och nyttjar idrottshallar för främst fotboll men också basket. Det är aktiviteter som är stående och lokalerna är som oftast möblerade efter detta. De vanligaste förekommande aktiviteterna är genuskodade enligt killars preferenser, det vill säga tv-spel, fotboll, pingis, biljard. Aktiviteterna som att prata med fritidsassistenter och att baka är ”tjejigt” genuskodade, men har gjorts av både killar och tjejer.

På fritidsgårdarna Oxie, Ungdomshuset, Lindängen och Ung fritid Västra hamnen finns det möjlighet att syssla med musikverksamhet i form av replokaler och/eller studioinspelning. Dock har detta inte varit i bruk under mina besök. Utrymmen för ateljé, hobby, fotoverkstad och pyssel finns på fritidsgårdarna Aktivitetshuset, Oxie, Ung fritid Västra hamnen, Ungdomshuset, Nydala och Lindängen. Dessa aktiviteter har inte heller praktiserats under mina deltagande observationer. Jag har observerat att fler fritidsgårdar har återkommande halltider i närliggande idrottshallar där ungdomarna kan vistas för aktiviteter, den främsta aktiviteten är fotboll. Killarna i besökargruppen har stark dominans på närvaron.²⁸ Undantagen är Tegelhuset Bricks som har separat träning för tjejer samt könsmixad träningstid i boxning två kvällar i veckan.

De verksamheter som regelbundet arbetar med aktiviteter varje vecka är Dammfri fritidsgård med onsdagsfysen (som förvisso ligger på is sedan i slutet på april), Tegelhuset Bricks som har boxning, ”drop in” för arbetsmarknadsåtgärder och dialogcafé med föreläsningar, Lindängen som har en sluten grupp en dag i veckan med varierande aktiviteter. Varje vecka på Ung fritid Västra hamnen är det frågesport i digitalt format och på Sofielunds fritidsgård görs en mat- eller bakaktivitet på lördagar före ordinarie öppettider. Där deltar maximalt sex ungdomar som anmält sig tidigare i veckan och bestämt vad som ska tillredas. Ungdomshuset i Höja har stående aktiviteter varje vecka som gitarrkurs, läsläsning och foto. Aktivitetshuset har öppet endast för tjejer en dag i veckan, Tygelsjö har under senare delen av våren startat en grupp för tjejer. Dock är inga tonåringar med än så länge.

Till stor del är aktiviteterna likartade på helgen som på vardagar. Det jag observerat som skiljer helg från vardag är några aktiviteter. Exempelvis var Ungdomshuset på bio med några unga, på Aktivitetshuset lagades det mat i anslutning till sista kvällen för de äldre besökarna och att de gör utbyten med andra fritidsgårdar i Sverige och Danmark. Rörsljös

---

²⁸ Vid observationer för spontanidrott för fotboll är det 90 procent killar. Av alla medlemskap i fotbollsförening bland tonåringar utgör killar 75 procent. Blomdahl, Ulf, Elofsson, Stig & Åkesson, Magnus (2012). *Spontanidrott för vilka? -en studie av kön och nyttjande av planlagda utomhusytor för spontanidrott under sommarhalvåret.*

fritidsgård var iväg på bowling vid tillfälle samt att Ung fritid Västra hamnen hade en grillkväll i maj. Tegelhuset Bricks anordnade ett läger med övernattnig, fritidsgårdarna Nydala och Oxie ordnade tillsammans en tårttävling. Oxie anordnar också discon, dock inte för målgruppen utan för barn mellan 7–12 år. Befintliga samarbeten med externa aktörer finns med skola, idrottsföreningar, Fryshuset, ideella föreningar som Malmös unga muslimer och blåjuspersional som polis. Vissa fritidsgårdar ingår i nationella och internationella utbyten där unga och fritid står i centrum. Under mina observationer var unga och ledare från Aktivitetshuset i Göteborg och Danmark för att utvecklas och möta andra fritidsverksamheten.

Fritidsgårdsavdelningen har också ett fritidsråd, där unga mellan 10–18 år kan söka projekt pengar för att planera och genomföra en aktivitet för unga i Malmö. Gruppen sammanträder tre gånger om året.

Mina observationer visar att fritidsgårdarna i Malmö i liten utsträckning har planerade organiserade aktiviteter, kurser och teman på både vardagar och helger. De aktiviteter som genomförs regelbundet och är organiserade når inte särskilt många av den totala målgruppen.

Situationen på Malmös fritidsgårdar

Detta kapitel redovisar beskrivningar av de enskilda fritidsgårdarna i Malmö. I anslutning till varje beskriven fritidsgård formuleras några konkreta förslag till förbättringar med målsättning att bättre uppfylla fritidsgårdarnas uppdrag. Detaljerade förbättringsförslag för enskilda fritidsgårdar ligger utanför ramen av detta uppdrag. Den sammantagna bilden av fritidsgårdarna i Malmö är likartad gällande besök, andel tjejer och vilka aktiviteter som görs, med några undantag.

Däremot har olika verksamheter skilda förutsättningar beroende på område och lokalernas utformning. De fritidsgårdarna med fler rum och större yta har bättre möjligheter att skapa ett breddat aktivitetsutbud för ungdomsgruppen. De fritidsgårdar där lokalerna är mindre och inte lika tillgängliga är begränsningarna påtagliga för att erbjuda bredd i verksamhet för fler.

Jag vill också poängtera att fritidsgårdarna i Malmö, så långt jag kan bedöma, har bra fritidsassistenter. Min uppfattning är att fritidsledarna vill utveckla fritidsgårdarna till att nå underrepresenterade grupper. Under mina besök har jag blivit väl mött och samtalen har fungerat fint där mina frågor har blivit besvarade.

Hur statistiskt tillförlitliga är resultaten?

190 observationer har alltså gjorts under 18 tillfällen från december 2017 till maj månad 2018. Observationerna har gjorts alla vardagar och helgdagar där söndagar utgör en minoritet. Deltagande observationer utgörs till 75 procent av noteringar på kvällar (17.45-23.00), och 25 procent på eftermiddagstid (13.00-17.30). Hur säkra är då resultaten när det gäller antal besök, andelen tjejer och vilken verksamhet som bedrivits på fritidsgårdarna i Malmö?

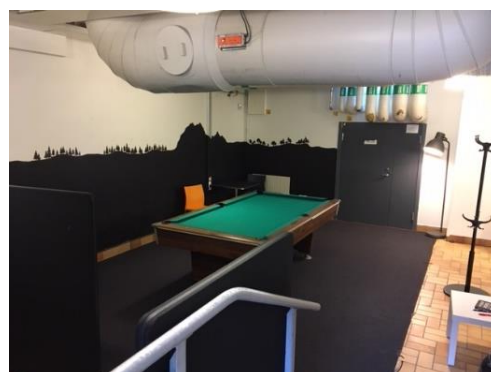
Den långa tidsperioden som observationerna genomförts i kombination med att många observationer har gjorts under olika veckodagar är en garant för att antalet besök, andelen tjejer och vilken verksamhet som gjorts på Malmös fritidsgårdar som helhet är tillförlitligt beskriven. Vi ser också att tillförlitligheten förstärks av att antalet besök och andelen tjejer är ganska likartad under de olika månaderna som observationerna genomförts. Felmarginalen när det gäller antalet besök, andelen tjejer och vilken verksamhet som bedrivs när det gäller Malmös fritidsgårdar som helhet är högst några procent.

Hur säkra är då resultaten på varje enskild fritidsgård? Antalet observationer på varje enskild fritidsgård varierar mellan 9 och 19. Observationer har gjorts på samtliga enskilda verksamheterna både under vardagar och fredag och/eller lördag. Ju fler observationer som har

genomförts desto säkrare än resultaten för den enskilda fritidsgården. Där många observationer har gjorts är felmarginalen ganska liten när det gäller antalet besök per observation, andelen tjejer och vilken verksamhet som bedrivs. Felmarginalen ökar ju färre observationer som gjorts på en enskild fritidsgård. Min bedömning är dock att resultaten för de enskilda fritidsgårdarna ganska väl speglar det som beskrivs. Läsaren bör dock observera både antalet besök och andelen tjejer när varje enskild verksamhet beskrivs.

Dammfri fritidsgård

På Dammfri fritidsår målgruppen unga 12–15 år under tiden för observationerna. Öppettiderna är vardagar mellan 14.00–20.00. Fritidsgården ligger i en källarlokal på Dammfri skola. Lokalen är i etage på två plan med en halv trappa emellan med uppsikt över stora delar av den totala ytan. Inredningen består av soffor och cafémöbler utspridd i lokalen, vid cafédisken till vänster om entrén är det barstolar. Vid mina observationer är det ofta unga som sitter i olika sällskap och diskuterar, spelar pingis eller sällskapsspel. Vid biljardbordet är det som oftast någon som spelar.

Varje vecka anordnas en idrottsaktivitet, onsdagsfys. Det kan vara en idrott eller motionsform som kan göras i skolans idrottshall eller att det fodras en utflykt till en annan anläggning såsom klättring, spinning, cross fit eller gym. Onsdagsfysen görs tillsammans med fritidsgården Stenkula, dock har unga från den verksamheten deltagit i begränsat antal. Fler kvällar, oftast fredagar flyttar verksamheten med personal och ungdomar till Ung fritid Västra hamnen. Där samlas fler och det pågår både mer eller mindre organiserade aktiviteter. På Dammfri fritidsgård är det dov belysning och rätt hög ljudvolym men en familjär känsla.

Antal observationer: 8

Antal besök bland unga: 88

Andel tjejer: 36 procent

Besök i snitt: 11

Förslag till förbättring: Kvällsverksamheten kan nå fler besökare, i synnerhet tjejer i tonåren. Marknadsför fritidsgården med nya aktiviteter som har attraktionskraft hos fler unga i målgruppen.

Förslag till förbättring: Se över tillgängligheten för att komma in i lokalen samt inuti lokalen.

Aktivitetshuset Holma

När jag påbörjade observationerna hade Aktivitetshuset en målgrupp som sträckte sig från sjuårsålder upp till 24 år. Öppettiderna är 14.00-21.00 alla dagar i veckan, på fredags- och lördagskvällar är det öppet till 23.00. På måndagar är det öppet endast för tjejer. Fritidsgårdens lokaler är nya, rymliga och fräscha. Precis vid entrén finns ett stort kök som är till för matlagning inom ramen för verksamheten, personalen har sitt egna kök i andra änden av lokalen. Under mina besök har det lagats mat en gång, det i samband med att tacka av de äldre besökarna som efter kvällens slut inte längre ingick i målgruppen. Rummet intill är som ett vardagsrum där en stor soffa, matbord, dator och några bokhyllor finns. Genom glasade dörrar kan vi se angränsande rum. Ett av rummen används i första hand till skärmaktiviteter som tv-spel och tv-tittande, möblerna där består av en stor soffa längs väggarna. De andra rummen har hobby/ateljé och rörelse i fokus. I rummet avsett för hobby/ateljé finns möjlighet till att måla och pyssla. Hobbyrummet har inte ändvants under mina observationer.

Utrymmet för rörelse nyttjas till pingis av killar och till dans av tjejer. På Aktivitetshuset i Holma har de ett stort förråd med utrustning för friluftsliv, idrott och aktiviteter. Fler yngre barn kommer och lånar saker under eftermiddagar när jag är där, exempelvis pulkor och bollar. Inledningsvis för observationerna fanns verksamheten ”Ingången”, en verksamhet som fokuserade på äldre unga som behövde stöd i arbetsmarknadsåtgärder och/eller studievägledning. Sedan april 2018 har arbetet påbörjats med att omvandla ytan till att fungera som en ateljé, med tyg i fokus. Symaskiner och ritningar för att tillverka egna väskor finns. Dock ingen verksamhet under mina besök. Personalen har fina arbetsytor på Aktivitetshuset, ett eget kök med matplats och varsin skrivbordsplats med dator. De vanligaste aktiviteterna som

besökarna gör under mina observationer är att spela kort, prata med varandra och med fritidsassistenter, spela pingis och tv-spel samt titta på tv/film. Samarbeten som finns på Aktivitetshuset är med fritidsgårdar i regionen men också med Göteborg och Danmark. Utflykter och utbyten görs dit med några av ungdomarna under tiden för observationerna. Stämningen på fritidsgården är vänlig, det märks att besökarna är vana och trygga i att vistas på fritidsgården. Förvisso kan stämningen upplevas som stökig där unga killar i grupp höjer rösterna och skojbråkar med varandra.

Antal observationer: 17

Antal besök bland unga: 145

Andel tjejer: 14 procent

Besök i snitt: 8,5

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Det skulle vara bra att ha olika sorters planerade aktiviteter och event. Nätverka med fler unga i målgruppen, genom marknadsföring på exempelvis skolor och i närområdet.

Förslag till förbättring: Låt olika saker från förrådet vara framme i verksamheten under öppethållandet.

Förslag till förbättring: Öppna upp utrymmet för hobby/ateljé, ställ fram/förbered för en aktivitet för skapande eller på ett tema. Visa tydligare att fritidsgården har möjligheten genom att sysselsätta sig i rummet.

Kirsebergs fritidsgård

Fritidsgården i Kirseberg ligger i det som kallas för fritids- och kulturhus, andra verksamheter är bibliotek och en före detta teater med café. Högstadieskolan ligger 5 minuter promenadväg bort. Målgruppen för fritidsgården är unga 13–18 år under observationerna och har öppet på vardagar mellan 15.00-21.00, bortsett från torsdagar när de stänger 19.00. Öppet på fredag-söndag varannan vecka. Utrymmena som finns att tillgå är ett litet rum där det är uppställt för att spela pingis, rummet intill har soffa och tv där det spelas tv-spel (Fifa 18). I anslutning till dessa rum finns entréhallen där det finns en soffgrupp där besökarna ofta samlas istället för att gå längre in i lokalerna där det stora utrymmet ligger.

Väl där finns cafémöbler, soffgrupp, tv, biljardbord och en liten kiosk/cafédisk med försäljning av läsk och godis. Vid sidan av detta finns också personalens kontor och ett stort kök, som inte används för målgruppen under mina besök.

De vanligaste aktiviteterna som unga gör på Kirsebergs fritidsgård är biljard, tv-spel, pingis, kortspel och samtala med personalen. En dag i veckan är det öppet endast för tjejer. Vanligast är att laga mat eller baka. Stämningen på Kirseberg fritidsgård vid mina observationer är god, det är dock få besökare som tyr sig till personalen. De flesta går direkt till sina vänner och/eller spelar tv-spel eller pingis.

Antal observationer: 10

Antal besök bland unga: 84

Andel tjejer: 25 procent

Besök i snitt: 8,4

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Anordna fler organiserade aktiviteter som har hög status i målgruppen.

Förslag till förbättring: Besök skolor och andra platser i närområdet för att berätta om verksamheten och vilka aktiviteter/möjligheter som finns.

Lindängens fritidsgård

I stadsdelen Fosie ligger fritidsgården Lindängen. Målgruppen är 10–16 år och har öppet mellan 14.00-21.30, förutom på torsdagar som är det är stängt och på fredagar är det öppet till 23.00. Lokalen är rymlig och det finns fler mindre rum finns att vistas i. I det stora rummet finns ett angränsande kök för besökare och personal. Det finns också en kiosk som har dricka och godis

till försäljning. Det större utrymmet har också två soffgrupper, tv, cafémöbler och ett pingisbord. I ett av rummen intill möjliggörs det att spela större brädspel som shuffleboard, det finns också andra spel som schack. Inget av det används vid mina observationer. Bredvid det rummet finns ett annat rum med två soffor, det är mysig belysning och tavlor från äldre event som hänt för unga. Vid mina besök sitter det enstaka tjejer där och pratar, kollar sociala medier och laddar mobilerna. På Lindängens fritidsgård finns också en replokal med instrument och en mindre idrottshall. Inget av detta används heller vid mina observationer. De utrymmen som används är ett mer avskilt rum, köket och soffor. De vanligaste aktiviteterna som unga gör under mina observationer är att laga mat eller baka, titta på tv, studera/göra läxor och prata med varandra. För att komma in på fritidsgården behöver besökare ringa på en klocka så personalen kan komma och öppna dörren.

Antal observationer: 12

Antal besök bland unga: 41

Andel tjejer: 54 procent

Besök i snitt: 3,4

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Se till att ha olika sorters aktiviteter och event som matchar preferenser för fler unga.

Förslag till förbättring: Marknadsför och informera på högstadieskolor för att besöksantalet ska öka.

Förslag till förbättring: Öppna upp och förbered en workshop i replokalen och eller studion. Visa tydligare att möjligheten finns genom att sysselsätta sig i rummet.

Limhamn fritidsgård

Under perioden för observationerna är målgruppen 12–19 år på Limhamns fritidsgård. Det är öppet mellan 14–21 varje dag. Verksamheten ligger något avsides intill en stor bollplan och i anslutning till Bergaskolan för årskurs F-9. Lokalen ligger en trappa upp, ovanför en skola och en idrottshall. Det är rymligt och renoverade ytor. Det första som besökarna möts av är en stort rum där soffgrupp, mini-café och stolar/bord står till vänster, i andra delen av lokaler finns fotbolls-spel, biljardbord, pingis, café/loungemöbler och schackbord. Längst bort är en hög scen som i slutet av observationsperioden gjordes om till en ”orientalisk lounge” med mattor, låga möbler och växter. Unga kan spela musik från egna telefoner.

I den andra delen av fritidsgården är som en korridor, där har personalen egna kontor/arbetsytor. På andra sidan i korridoren finns det två rum, varav ett rymligt kök. Dessa ytor används inte under mina observationer. De vanligaste aktiviteterna på Limhamns fritidsgård är att prata med fritidsassistenter, spela biljard, spela pingis och vara på scenen och chilla. Stämningen är lugn.

Antal observationer: 12

Antal besök bland unga: 23

Andel tjejer: 30 procent

Besök i snitt: 1,9

Förslag till förbättring: Fritidsgården har få besökare. Genom att planera mer organiserade aktiviteter på vardagar och på helger ökar sannolikheten att nå fler.

Förslag till förbättring: Informera på skolor och i närområdet om att fritidsgården finns och vad det finns att göra där.

Förslag till förbättring: Skapa kreativa rum för olika fritidsaktiviteter i korridoren.

Nydala fritidsgård

Nydala fritidsgård ligger i anslutning till en skola för årskurs F-6 och har öppet för barn och unga mellan 10–18 år under observationstiden. På eftermiddagar är det öppet för mellanstadiet från 13.30-16.30, dock ej torsdagar. På måndagar och torsdagar är det stängt, öppet varannan helg. Fritidsgården är i två våningar. På övre entréplan finns ett större rum där soffgrupp, cafémöbler, biljardbord, storbildsprojektor, café och en mindre soffhörna finns. Intill det utrymmet ligger två andra rum, ett för hobby/ateljé och ett för tv-spel. Vid mina observationer används rummet för tv-spel mest, hobby vid något enstaka tillfälle på eftermiddagen. På nedre våningen finns det ett pingisbord och två rum som genomgår en upprustning och därmed inte används. Det finns en förslagslåda där aktiviteter till lovverksamhet och utflykter hämtar

inspiration. I entrén finns aktuell information om aktiviteter som rör unga, allt från ungdomsmottagning, rättigheter och kulturarrangemang som andra aktörer bjuder in till. Det vanligaste aktiviteterna unga gör på Nydala fritidsgård är att spela tv-spel (Fifa 18), biljard, köpa nudlar, prata med fritidsassistenter och vara i stora utrymmet. På ett lov arrangerade en tonårstjej en tårtävling, både för Nydala och två andra fritidsgårdar. Andra samarbeten med fritidsgårdar är när det bjuds in till "parkhäng". Där grillas det och görs olika utomhusaktiviteter. Personalen på Nydala uppdaterar sociala medier frekvent och tipsar om aktiviteter för unga där inte fritidsgårdarna nödvändigtvis är avsändare. Stämningen på fritidsgården är kamratlig och öppen där unga stammar känner sig hemma. Nydala fritidsgård har tillgång till en intilliggande teaterscen med biosittning.

Antal observationer: 9

Antal besök bland unga: 44

Andel tjejer: 9 procent

Besök i snitt: 4,9

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Olika gruppaktiviteter och planerade händelser kan locka fler besökare i tonåren. Genom att planera och genomföra aktiviteter som tjejer i tonåren önskar kan den gruppen lättare nås.

Förslag till förbättring: Marknadsför och informera vad fritidsgården kan erbjuda och att unga kan göra egna projekt.

Förslag till förbättring: Öppna upp utrymmet för hobby/ateljé, ställ fram/förbered för en aktivitet för skapande eller på ett tema. Visa tydligare att fritidsgården har möjligheten genom att sysselsätta sig i rummet.

Oxie fritidsgård

Fritidsgården i Oxie ligger i det lokala centrumet. Målgruppen för verksamheten är 10–18 år vid tillfälle för de deltagande observationerna. Under eftermiddagar från 14.00-18.00 är det öppet för mellanstadiet och på kvällar från 17.00-21.00 är högstadiet eller äldre målgrupp. Torsdagar är fritidsgården stängt, fredagar öppet till 23.00. Lokalen är ganska stor med fler utrymmen och en rymlig hall. Precis vid entrén ligger personalrum/kontor och toaletter. Efter det möts besökarna av det största rummet där soffgrupper, tv, sittplatser och biljardbord står. I rummet finns också ett kök/café där både personal och besökare kan baka och laga mat. Fritidsgården har också tillgång till en mindre sporthall inne i verksamheten, där är det disco för låg- eller mellanstadiebarn vissa fredagar. På vardagar används sporthallen i första hand till

pingis. Oxie fritidsgård har ett rum för tv-spel med transparent vägg mot det större rummet. I andra änden av lokalen finns ett rum avsett för ateljé/hobby och ett annat rum för studio med musikproduktion. Musik görs under handledning vid enstaka tillfälle, dock inte skapande verksamhet. Köket används av unga till att förbereda en fredagsmiddag vid mina observationer, det har också funnits nybakat fler gånger. De vanligaste aktiviteterna på Oxie fritidsgård är att sitta i sofforna och prata eller att spela kort eller tv-spel (Fifa 18).

På Oxie fritidsgård finns det ett samarbete med Oxievångsskolan, fritidsledarna är där vissa dagar och pratar med eleverna. Även med idrottsföreningar och blåljuspersonal finns ett upprättat samarbete. Fritidsgården gör fler aktiviteter utanför fritidsgården på loven, exempelvis utflykt till Liseberg, gokart och bowling. Personalen uppdaterar Facebook med öppettider, vad som händer men också tips för unga som inte är i fritidsgårdarnas regi. Det har tyvärr visat sig att vissa besökare inte uppför sig väl alla gånger på Oxie fritidsgård, det har inneburit skadegörelse vid tillfällena. Det kan vara en orsak till att besökare behöver ringa på en klocka för att komma in på fritidsgården. Stämningen är trevlig, men få besökare.

Antal observationer: 13

Antal besök bland unga: 52

Andel tjejer: 21 procent

Besök i snitt: 4

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger för tonåringar. Genom att ha olika sorters aktiviteter och event ökar sannolikheten att nå fler besökare från målgruppen med bredare preferenser. Det planerade måste också nå unga genom mer offensiv marknadsföring på exempelvis skolor eller i närområdet.

Förslag till förbättring: Öppna upp och ställ iordning utrymmet för hobby/ateljé. Att förbereda ett tema eller material visar tydligare att fritidsgården har möjligheten.

Förslag till förbättring: Öppna upp och förbered en workshop i studion. Visa tydligare att det finns tider att boka, kurser att gå och möjligheter att producera under handledning.

Rörsjöns fritidsgård

I centrala Malmö ligger Rörsjöns fritidsgård i en skola för mellan- och högstadiet. Målgruppen på fritidsgården är 12–18 år och den har öppet tisdag-torsdag mellan 15.00-21.00 och varannan helg 15.00-23.00. På Rörsjön ryms fritidsgården i ett rum. Där finns det cafémöbler, soffgrupp, tv-spel och storbildsduk och en kiosk. I anslutning till fritidsgården finns skolans idrottshall som de har tillgång till varje kväll. Främsta aktivitet är fotboll under mina observationer. De vanligaste aktiviteterna förutom fotboll är att spela kort, fika och prata med fritidsassistenter och andra ungdomar. Fler aktiviteter sker också utanför fritidsgården, exempelvis bowling, bio och grillkvällar. Vid dessa tillfällen är det fler besökare som kommer. Stämningen på Rörsjön är mysig, hemtrevlig och inger ett lugn hos besökarna.

Antal observationer: 16

Antal besök bland unga: 138

Andel tjejer: 30 procent

Besök i snitt: 8,6

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Genom att ha olika sorters aktiviteter och event ökar sannolikheten att nå fler besökare från målgruppen med bredare preferenser. Det planerade måste också nå unga genom mer offensiv marknadsföring på exempelvis skolor eller i närområdet.

Stenkula fritidsgård

I Södra innerstaden ligger Stenkula fritidsgård i anslutning till en F-9-skola. Målgruppen på Stenkula är 10–18 år under observationsperioden. Fritidsgården har öppet varje vardag mellan 15.00-21.00, utom på torsdagar när de stänger 17.00 och på fredagar är det öppet till 23.00. Besökare på mellanstadiet får vara där till 18.00. Från entrén kommer besökarna in i det största rummet, där finns det biljardbord, soffgrupp och ett café/kök bakom disk. Där säljer de dricka och godis. Ibland bakas det. Rummet intill är som ett genomfartsrum som är möblerat med två datorer, tv-spel och sittplatser, det är också en anslagstavla med gamla foton och viss information från skolan och andra aktiviteter.

Bortanför detta finns ytterligare fyra mindre rum. Ett av rummen utgör kontor/arbetsplatser för personalen. Ett annat rum har soffmöbler och används för att vara med kompisar, prata och att bara vara i. Ett tredje rum är ett utrymme under konstruktion. Hela våren har det varit belamrat med gamla bord och stolar, tanken är att några tjejer ska ställa iordning rummet så som de önskar. Under mina observationer används inte dessa rum. Utrymmet som ligger längst in i lokalen har ett pingisbord som används vid några tillfällen på kvällen när jag är där. De

aktiviteter som görs mest på Stenkula fritidsgård är att samtala med personalen och andra besökare, spela tv-spel (Fortnite) och att spela biljard. På loven gös olika aktiviteter som idrottsturneringar, hästridning, bio och en skidresa.

Antal observationer: 12

Antal besök bland unga: 51

Andel tjejer: 4 procent

Besök i snitt: 4,2

Förslag till förbättring: Stenkula fritidsgård har få besökare, i synnerhet på kvällstid. Planera olika fritidsaktiviteter på både vardagar och helger.

Förslag till förbättring: Det är få tjejer som besöker fritidsgården. Arbetet med att rekrytera tjejer måste intensifieras. Anordna gruppverksamhet och aktiviteter som fler tjejer i tonåren tycker är viktiga.

Förslag till förbättring: Informera i närområdet och på skolor för tonåringar om att Stenkula finns, samt vilka projekt som de själva kan driva.

Förslag till förbättring: Inredningen och stilen på Stenkula fritidsgård är sliten och omodern. Det behövs ett lyft i alla utrymmen för att göra det mer trevligt och välkomnande.

Förslag till förbättring: Se över tillgängligheten för att komma in i lokalen samt inuti lokalen.

Sofielunds fritidsgård

Fritidsgården ligger intill Sofielundsskolan i Södra innerstaden. Målgruppen är 10–16 år under tiden för observationerna. Det är öppet alla dagar mellan 14.00- 21.00, bortsett från söndagar när det är stängt och på helgen när det är öppet till 22.00. Lokalen har tillgång till tre rum utöver det stora utrymmet som också utgör entrén. Där inne finns biljardbord, cafémöbler, soffgrupp med storbilds-tv och ett kök med cafédisk. Det som utmärker Sofielunds fritidsgård är planteringar och magnifika växter som skapar en hemtrevlig och ombonad känsla. Fritidsgården har fräscha och ljusa lokaler.

Två andra rum har pingis eller tv-spel som huvudaktivitet där utrustningen till de aktiviteterna är stående. I det tredje rummet finns möjlighet att umgås med sina kompisar i, soffor utgör möbleringen där. I köket har besökare möjlighet att vara, främst på lördagar före öppning då några brukar baka eller laga mat. De vanligaste aktiviteterna som unga gör på Sofielunds fritidsgård är att spela kort, spela tv-spel (Fifa 18), spela biljard eller pingis, vara i idrottshallen eller spela basket utomhus. Under tiden för observationerna deltog ett antal unga från fritidsgården i en större biljardtävling, ett återkommande event. Två kvällar varje vecka finns det tillgång till skolans närliggande idrottshall, där är fotboll och basket huvudaktivitet. Stämningen på Sofielund är familjär och lugn, besökarna känner sig hemma och verkar komma bra överens med personalen.

Antal observationer: 17

Antal besök bland unga: 118

Andel tjejer: 19 procent

Besök i snitt: 6,9

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Genom att ha olika sorters aktiviteter och event ökar sannolikheten att nå fler besökare från målgruppen med bredare preferenser. Det planerade måste också nå unga genom mer offensiv marknadsföring på exempelvis skolor eller i närområdet.

Förslag till förbättring: Rummen för pingis och tv-spel innehåller aktiviteter som genusmässigt är ”killigt” kodade, det kan vara klokt att under perioder testa att anordna andra aktiviteter som är mer neutrala eller har en strukturell ”tjejig” genuskodning som hobby/ateljé, dans eller gruppverksamhet.

Tygelsjö fritidsgård

Fritidsgården ligger i ett lantligt samhälle i södra Malmö. Målgruppen är unga mellan 12–19 år. Tygelsjö fritidsgård har öppet varje vardag mellan 14.00-21.00, utom på tisdagar då det stänger 17.00. Varannan fredag och lördag är det öppet mellan 15.00-23.00. Lokalerna huserar i ett tvåvåningshus från mitten av 1700-talet. Det finns en högstadieskola ungefär 10 minuters promenad från fritidsgården. På entréplan finns det två utrymmen. Ett större rum för aktiviteter, där står det pingisbord och biljardbord. Vid önskemål finns det också innebandyklubbor.

Ett andra utrymme på nedre plan är café/vardagsrum och kök, i rummet finns tillgång till spel, soffor och tv. Det är ljusa färger och ser ombonat ut med blommor. På ovanvåningen är ett större rum med en soffa och där det kan spelas tv-spel. Personalen har också sitt kontor på ovanvåningen. På fritidsgårdens baksida finns en sluttande trädgård där personalen berättar att de brukar grilla, spela fotboll eller spendera tid. Varje vecka är det boxning på fritidsgården med en utav fritidsledarna och under senare delen av våren har det startats en tjejgrupp som ska göra olika aktiviteter. Under mina observationer var det framförallt yngre som deltar i dessa aktiviteter. Vid samtliga besök på Tygelsjö fritidsgård är det få eller inga besökare alls.

Antal observationer: 12

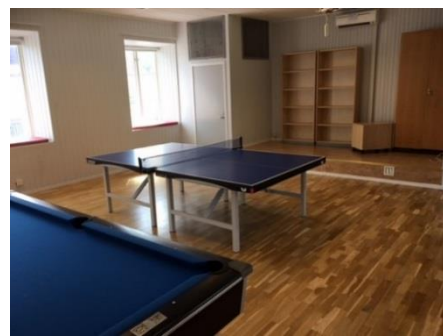
Antal besök bland unga: 3

Andel tjejer: 0 procent

Besök i snitt: 0,3

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Genom att ha olika sorters aktiviteter och event ökar sannolikheten att nå fler besökare från målgruppen med bredare preferenser. Det planerade måste också nå unga genom mer offensiv marknadsföring på exempelvis skolor eller i närområdet.

Förslag till förbättring: Rummen på ovanvåningen och utrymmet med pingis och biljard på entréplan kan göras iordning mer inredningsmässigt med tyger, kuddar och tavlor. Om det investeras i en spegelvägg kan det med fördel anordnas dans där.

Tegelhuset Bricks

I Rosengård ligger fritidsgården nära centrumkärnan. Målgruppen är 13–25 år under huvuddelen för observationerna. Tegelhuset Bricks är öppet på vardagar mellan 15.00-21.00, utom på måndagar då det är öppet till 18.00. Två dagar i veckan öppnar verksamheten tidigare då det är jobbcafé och en dag i veckan är det öppet endast för tjejer. I samma byggnad, en våning ner, anordnas fritidsverksamhet för barn på mellanstadiet, det är fritidsgården Tegel. De har egen personalgrupp och aktiviteter som skiljer sig från Bricks. Under tiden för observationerna genomgår Tegelhuset omfattande renoveringar. Det innebär att lokalerna används med flexibilitet mellan de olika verksamheterna, personalen verkar ha löst det på bästa sätt. Lokalerna på Bricks är rymliga med stora rum, det finns mindre utrymmen också. I det ena stora utrymmet finns cafémöbler, datorer och ett kök med cafédisk. Här kan besökarna kostnadsfritt ta en fika. Intill detta är ett mindre rum avsett för att spela tv-spel och ett rum där föreläsningar kan hållas.

I det största utrymmet finns en stor scen som är möblerad med bord/stolar och en storbildsprojektor i bakgrunden. På golvet nedanför finns ett biljardbord, ett pingisbord, soffor och sittmöbler för att spela spel. På Bricks finns också en fullt utrustad studio för att skapa musik och göra podcasts. De vanligaste aktiviteterna på Tegelhuset Bricks är att spela biljard eller

pingis, spela kortspel och tv-spel. Det är också populärt att prata med kompisar och fritidsassistenter samt att spela låtar från Youtube som visas på storbildsprojektorn. På Bricks finns det en aktivitetsgrupp som anordnade ett läger med två övernattningar under ett lov. Två kvällar i veckan finns det tillgång till en närliggande idrottshall. Där pågår boxning under ledning av en fritidsassistent. En grupp är särskilt endast för tjejer. En kväll i veckan är det opinionscafé där föreläsare bjuds in och pratar om aktuella ämnen, detta sker i samarbete Malmös unga muslimer. Andra samarbetspartners är Fryshuset, Arbetsförmedlingen, blåljuspersonal och skolor. Stämningen på Tegelhuset Bricks är trevlig och familjär, det förekommer hög ljudvolym. Besökarna umgås med personalen.

Antal observationer: 19

Antal besök bland unga: 411

Andel tjejer: 22 procent

Besök i snitt: 21,6

Förslag till förbättring: Öka antalet tjejer, i synnerhet på kvällar.

Förslag till förbättring: Använd scenen till fler evenemang och arrangemang på helgkvällar.

Ung fritid Västra hamnen

I ett av Malmös nyaste bostadsområden Västra hamnen ligger också Malmös nyaste fritidsgård för unga. Målgruppen är 12–18 år. Verksamheten är öppen på vardagar från 15.00-20.30, fredagar till 22.00. Barn i årskurs 6 kan vara på fritidsgården från öppning men måste avvika två timmar före ordinarie stängningstid. Fritidsgården ligger i anslutning till en skola och har nya, fina lokaler. Vid entrén möts vi av en trappa till ovanvåningens musikrum med instrument och på nedre plan finns en öppen yta och ett café med låg serveringsdisk. Det går att köpa nudlar, fika och godis. Den ena delen av den öppna ytan har vid mina besök möblerats av ett pingisbord. Till vänster om detta finns två rum, ett personalrum med fyra kontorsplatser och bokhyllor. Det andra rummet har en stor hörnsoffa och möjlighet till att spela tv-spel. Det är glasade väggar ut mot resterande verksamhet. På andra sidan cafét är det en öppen yta och ytterligare ett rum.

Den öppna ytan möbleras av soffgrupp, fåtöljer, hyllor med spel, cafémöbler och storbildsskärm som vid tillfällena visar film, Youtube-klipp eller så spelas rörelsespelet ”Just dance”. På en upphöjning från golvytan finns möjlighet för två personer att sitta. Ytan är tänkt att syssla med hobby, pyssel och rita. Det används under mina observationer till att spela kortspel där. Ett biljardbord finns också i det större utrymmet. En dag i veckan är det frågesportstävling på olika

teman. Metoden är appen till smarta telefoner; Kahoot och det är oftast fritidsledarna som ställer iordning quizet. I rummet som det går att vara ifred i spelas det kortspel, dansas, lyssnas på musik och pratas vid borden. Stämningen på Ung fritid Västra hamnen är vänlig och hemtrevlig. På helgkvällar utökas besökargruppen och det kommer unga från hela Malmö. Vid dessa tider är det mer livligt och stökigt. Killgäng som hängt utanför.

Antal observationer: 15

Antal besök bland unga: 278

Andel tjejer: 26

Besök i snitt: 18,5

Förslag till förbättring: Fritidsgården har begränsat med planerade aktiviteter på vardagar och helger. Genom att ha olika sorters aktiviteter och event ökar sannolikheten att nå fler besökare från målgruppen med bredare preferenser. Det planerade måste också nå unga genom mer offensiv marknadsföring på exempelvis skolor eller i närområdet.

Förslag till förbättring: Öppna upp utrymmet för hobby/ateljé, ställ fram/förbered för en aktivitet för skapande eller på ett tema. Visa tydligare att fritidsgården har möjligheten genom att sysselsätta sig i rummet.

Förslag till förbättring: Öppna upp och förbered en workshop i replokalen och eller studion. Visa tydligare att möjligheten finns genom att sysselsätta sig i rummet.

Ung fritid V*ästra hamnen

Ungdomshuset

I området Höja ligger fritidsgården Ungdomshuset i anslutning till Höjaskolan. Verksamheten riktar sig till barn och unga mellan 10–18 år och har öppet på vardagar från 14.00. Tre kvällar i veckan är det öppet till kl. 20.00. Lokalen är på ett våningsplan och det finns fler utrymmen att vistas i. Från entrén kommer besökarna direkt in i det största rummet, ett slags vardagsrum med cafémöbler och soffa. Det finns möjlighet att titta på film eller spela tv-spel på storbildsskärm. I det stora rummet finns bokhyllor med spel och ett pentry. Personalen berättar att spelen är inköpta efter önskemål från unga och att det finns en pedagogisk tanke med vilka spel som väljs. På väggen sitter också en tavla där information om veckans planerade aktiviteter och vilken personal som arbetar. Tavlan inrymmer också fritidsgårdens olika rum som kan bokas på fasta tider. En fördel med det upplägget är att visa på att det finns en struktur samt att vissa unga kommer till fritidsgården enbart för att ha sin bokning. Jag noterade vid mina besök att vissa tjejer i den öppna verksamheten endast är där på grund av detta.

Andra utrymmen, utöver personalrum där tre skrivbordsplatser, pentry och köksbord är, finns ytterligare fyra rum. Närmast det största utrymmet finns en replokal och studio. Studion är i fas med att renoveras och används inte under mina observationer. Intill ligger ett rum med soffa och möjlighet till att spela tv-spel. Ungdomshuset är den enda fritidsgården där tjejer spelar tv-spel, när de bokat rummet. Tredje rummet har musikutrustning och spegelsal, den vanligaste aktiviteten är dans, samtal och sjunga i mikrofon till Youtube. Det fjärde rummet är en fotostudio med redigeringsdatorer och kamerautrustning som kan lånas. Rummen på Ungdomshuset är noggrant inredda med fräscha möbler, gardiner, tavlor och ljusa färger som matchar varandra.

På torsdagar flyttar fritidsgården och fritidsledarna till en lokal i närområdet Almgården där bedrivs fritidsklubb i en källarlokal som ägs av den lokala hyresgästföreningen. Fram till 17.30 är det öppet för mellanstadiet, därefter för tonåringar. Lokalen är sliten och har äldre möbler och wc-utrymmen. Vid mina besök har barnen på eftermiddagarna spelat tv-spel och pysslat och ritat.

Antal observationer: 11

Antal besök bland unga: 40

Andel tjejer: 57 procent

Besök i snitt: 3,6

Förslag till förbättring: Fritidsgården har få besökare i kvällsverksamheten. Genom fler gruppaktiviteter på vardagar och evenemang på helgen kan attrahera fler unga.

Förslag till förbättring: Informera och marknadsför på exempelvis högstadieskolor och gymnasieskolor vilka projekt unga själva kan driva på Ungdomshuset.

Slutdiskussion

Det här kapitlet analyserar resultaten från de deltagande observationerna på Malmös fritidsgårdar. Målsättningarna om delaktighet, trygghet, barnrättsperspektiv, jämlikhet och jämställdhet är tydliga i Malmö stad. Det är med utgångspunkt med det som denna rapport tar avstamp. *”Fritidsnämndens fritidsgårdsverksamhet utgår från målgruppens rätt till en utvecklande miljö där jämställdhet och jämlikhet är en självklarhet. Vid planering och utveckling av nya och befintliga idrotts- och fritidsanläggningar och aktivitetsytor ska nämnden ha jämlikhet och jämställdhet som utgångspunkt”*.²⁹

Utifrån den målgruppsbeskrivning som finns på fritidsgårdsavdelningen samt de politiska och verksamhetsnära målsättningar som finns idag bör fritidsgårdarna i Malmö nå och aktivera fler unga. Skrivningarna påbjuder att fritidsgårdarna har aktiviteter som stimulerar många ungdomar till en rik fritid som speglar såväl rörelse, kultur och utmaningar.³⁰ En naturlig förklaring till att fritidsgårdarna enligt studien ska arbeta med jämlikhet och jämställdhet är att det ska råda rättvisa på fördelningen av resurser av det offentliga utbudet.

”Fritidsutbudet och aktiviteterna till barn och unga ska stimulera både flickor och pojkars deltagande, stimulera integration och skapa nya mötesplatser och kontaktytor mellan barn med olika social bakgrund”.³¹

Men också för att forskning visar att ungdomar som deltar i någon aktivitet på fritiden skattar sin hälsa bättre.³² Fritidsgårdar är en fritidsarena som kan möjliggöra en aktiv livsstil bland unga. Verksamheterna ska enligt avdelningens formuleringar anordna fritidsaktiviteter inom olika områden som många unga är intresserade av. Vid sidan av det bör utbudet kommuniceras och synliggöras till målgruppen.

Genom att systematiskt följa hur fritidsgårdar är strukturerade till dess sammansättning av unga och vilka aktiviteter som planeras och genomförs har jag kommit fram till ett antal faktorer som bör ses över. Det handlar om antalet besökare, antalet och andelen tjejer, målgrupp/ålder samt kategorin aktiviteter, kurser och teman. Nedan följer beskrivningar och analyser av studiens deltagande observationer samt förslag till åtgärder för att fritidsgårdarna i Malmö ska bli mer framgångsrika i att nå målsättningarna om jämställdhet och jämlikhet.

---

²⁹ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 16.

³⁰ Fritidsförvaltningen. *Uppdragsbeskrivning Malmö stads fritidsgårdar*. (2018). Sida 2.

³¹ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018, sida 25.

³² Elofsson, Blomdahl, Bergmark, Lengheden. *Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet*. (2017). Sida 113. Och Blomdahl & Elofsson. *Utomstående i fritids- och kulturutbudet i Huddinge – en studie av barn och ungdom i åldersgruppen 10–19 år*. (2012). Sida 46–47.

Varför är antalet besök så få?

Observationerna visar att få unga i relation till den totala målgruppen besöker fritidsgårdarna i Malmö. Forskningen visar att färre unga besöker fritidsgård i Malmö nu jämfört med tidigare. Alla studier i Ung livsstil visar att fler killar och tjejer vill besöka fritidsgårdar varje vecka än vad de gör nu. **Deltagande observationer visar att det är i snitt 8.1 besök/observation. Det är högst 7 procent av Malmös unga i målgruppen 12–18 år.**³³

Att andelen besökare blivit färre bör analyseras mot bakgrund av målformuleringar för fritidsgårdsverksamheten i Malmö stad. Det står att huvuduppdraget är att främja ungas personliga utveckling. Och att fritidsgårdarnas aktiviteter ska vara till för *alla* i mellan 12–18 år oavsett bostadsområde och social bakgrund. Fritidsgårdarna ska fungera som attraktiva mötesplatser efter skoltid, under kvällstid och på lov. Delaktighet, jämställdhet och trygghet ska vara inslag för att *alla* i målgruppen ska känna sig välkomna.³⁴

Möjliga orsaker till att fritidsgårdarna inte lyckas med uppdraget att nå fler unga kan förstås på fler sätt. Dels yttre faktorer som är svåra påverka, dels inre som handlar om vad som kan göras konkret på fritidsgårdarna. Exempel på yttre faktorer kan vara samhällsutvecklingen och ett bredare ekonomiskt perspektiv. Tolkningar kopplat till att få unga besöker fritidsgård utifrån ett samhällsperspektiv kan vara att utbudet på marknaden har vuxit med fler aktiviteter och aktörer för ungdomsgruppen. Vi ser gym, gallerior, dansskolor och yogaklasser. Dessutom har familjer mer ekonomiska resurser nu jämfört med tidigare. I stort sett alla hem har tv, tv-spel, dator, många filmkanaler, smarta telefoner och Youtube. På grund av det massiva utbudet blir det svårare att konkurrera om unga. Det innebär att fritidsgårdars aktivitetsinnehåll bör vara attraktivt och matcha många ungas preferenser.

Det inre perspektivet blir lättare att förhålla sig till när vi vill förstå varför få unga besöker fritidsgårdar. Det är också de insatserna/aktiviteterna som fritidsförvaltningen och fritidsassistenter kan genomföra på fritidsgårdarna. På det området handlar det, så långt jag ser, framförallt om tre saker som närmare ska diskuteras.

Det gäller i första hand aktivitetsutbudet som finns att tillgå under vardagar och helger. Det andra handlar om öppettider, där de kopplas till förväntningar bland unga. Det tredje som ska diskuteras här är nya metoder för att rekrytera fler och nya besökare till fritidsgårdarna.

---

³³ Eftersom jag räknat besök och inte besökare är siffran 7 procent något överskattad.

³⁴ PM Öppen fritidsverksamhet. *Malmö stads fritidsgårdar-uppdrag och framtidsutmaningar*. (2017). Fritidsförvaltningen. Sida. 3.

I samtliga observationer av fritidsgårdsverksamhet mellan 2014 och 2018, både i Malmö stad och i andra kommuner, bygger verksamheten till stor del på en varakultur. De fritidsgårdar som arrangerar olika aktiviteter varje vecka med intresseinriktningar som attraherar många unga är ett undantag. I analysen av att förstå nedåtgången i antal och andel besökare på fritidsgårdar ser vi bristen på återkommande och intressanta aktiviteter som har status bland många i målgruppen. I kombination med detta har jag noterat att det pedagogiska uppdraget riskerar att frångå behov och preferenser för vad de många i målgruppen har. Jag har bildat mig uppfattningen att uppdraget som fritidsassistent (i praktiken) många gånger är begränsat till att finnas till/hålla öppet för de ungdomar som besöker fritidsgården frekvent. Risken finns att arbetet reducerats till att föra samtal och fungera som stöd åt få unga som är stammisar. Detta jämfört med tidigare när uppdraget innebar att arrangera, samordna och hålla i olika kultur- och fritidsaktiviteter för den totala ungdomsgruppen.

När vi pratar om aktiviteter på fritidsgårdar är det av vikt att inkludera tre perspektiv. Det första är att det ska vara bredd mellan ”vara-kultur” och ”göra-kultur”. Vara-kultur är att chilla/ta det lugnt, spontanitet, kravlöst häng. Exempel på göra-kultur är aktiviteter som tävlingar, dans, föreläsningar och kurser. Det andra är att det finns en variation inom ramen för göra-kulturen. Det innebär att bredden mellan idrott, kultur, utflykter, seminarium, arrangemangsgrupper, hantverk, turneringar, kurser, skapande och samarbeten/utbyten finns representerade på fritidsgårdarna. Då ökar sannolikheten att nå fler unga och tillfredsställa en bred ungdomskultur.

Det tredje sättet att jobba med aktiviteter är att medvetet genuskoda det som fritidsgårdar planerar, anordnar och tillhandahåller. Detta oavsett om unga deltar i processen eller inte. Fritidsgårdsavdelningen har kartlagt genom genusronder att tjejer är mer benägna att delta i planerade aktiviteter. Aktiviteter som är traditionella på fritidsgårdar, såsom tv-spel, biljard och pingis är inte lika attraktivt bland tjejer i tonåren. Det går i linje med mina observationer och forskningen sedan många år tillbaka. Analysen är att det behövs mer aktiviteter med olika intresseinriktningar på vardagar.

Genom Ung livsstil vet vi att unga i tonåren tycker att de viktigaste tiderna för att fritidsgården ska vara öppen på är fredagar och lördagar. Den här rapporten visar också att något fler unga i snitt besöker fritidsgårdarna på helgdagar jämfört med vardagar. **Observationerna visar att på helgdagar är det i snitt 9,4 besök/observation jämfört med 7,0 på vardagar.** Många i målgruppen är lediga på helgen och fler unga som har träningar och andra fritidsaktiviteter i veckorna gör inte det på dessa kvällar. På fredagar och lördagar har unga en förväntan, vi ser i forskningen att de vill göra något som skiljer sig från det vanliga. Många vill träffa sina kompisar och göra roliga aktiviteter. Det kan fritidsgården återigen bli bärare av. Analys är att det finns större potential att nå fler från målgruppen på helgen om det är något speciellt som händer. En tolkning kopplat till att få, och att allt färre unga besöker fritidsgårdar, är utifrån

avsaknaden av arrangemang som konserter och spelningar, drogfria ungdomsfester/klubbevent samt läger och utflyter. Aktiviteter som skiljer sig från vardagen och har status bland fler.

Under tidsperioden för mina deltagande observationer noterade jag inga större satsningar på fredagar och lördagar. Exempel på aktiviteter som på något sätt skiljer sig från vardagar är grillkväll, bowling, danceoke och biljardturnering. Eller disco för mindre barn. Enkelt uttryckt så har vardagsverksamheten flyttat in i helgen. Enligt nya riktlinjer kommer fritidsgårdarna i Malmö utöka öppethållandet under senvåren 2018 och prioritera fredagar och lördagar. Det ställer också krav på att verksamheten inte reduceras till att vara en öppen verksamhet med endast vara-kultur. Utan möjliggör ett aktivitetsinnehåll med spänst.

Ytterligare sätt att tolka att få besöker fritidsgårdarna är att många unga inte vet vad de kan göra där. Många tror inte att fritidsgården är något för dem, dels på grund av att de inte identifierar sig som en "fritidsgårdsbesökare", dels därför att de inte känner till potentiella aktiviteter och de projekt pengar som möjliggör ungas delaktighet. Aktiviteter där ungas egna idéer och preferenser ska stå i centrum. Det innebär att fritidsgårdarna i större utsträckning bör ta hänsyn till hur annonsering, kommunikation och marknadsföring ska se ut. Både på sociala medier och i verkligheten. Metoder för att rekrytera nya besökare i målgruppen blir en oerhört viktig strategi, inte minst med tanke på det enorma kultur- och fritidsutbud som finns i dagens ungdomskultur. Både i det fysiska rummet men också på sociala medier och virtuella plattformar.

Strategier för att utöka antalet besökare till fritidsgårdarna i Malmö är att starta ett aktivt arbete i att rekrytera bland målgruppen och marknadsföra verksamheterna på ytor där den **totala** ungdomsgruppen befinner sig. Jag menar att fritidsgårdarna bör höja blicken och se hela ungdomsgruppen som potentiella besökare, inte endast stammisar och den traditionella fritidsgårdsbesökaren. För att nå en bredare målgrupp finns fler metoder att tillgå. Ett arbetssätt för att möta intresset av att få fler besökare på fritidsgårdarna är att arbeta utåtriktat. Utåtriktat fritidsledarskap är att fritidsledare/ fritidsassistenter är verksamma utanför själva fritidsgården. Genom att muntligt sprida information, skapa kontakter och göra aktiviteter utanför fritidsgården.

Det som bör tilläggas när det här arbetssättet används är att det måste finnas ett aktivitetsinnehåll som är attraktivt och tilltalande för många unga. Det forskningen visar som framgångsrikt är organiserad kurs/gruppverksamhet på kvällar, i kombination med vara-kultur. Att fritidsledares/fritidsassistenters uppdrag begränsas till att vara på plats och hålla öppet, kommer inte öka antalet besökare och i förlängningen inte heller god kvalitativ verksamhet.

Idag har vissa fritidsgårdar i Malmö sociala forum på internet med ojämn frekvens i aktualiteter. Vissa sidor på exempelvis Facebook är inte uppdaterade, medan andra uppdaterar Instagram med länkar och tips om vad som händer med jämna mellanrum. Det jag tycker är viktigt att ta

med är hur fritidsgårdarna uppfattas på sociala medier av allmänheten och unga, som aldrig besökt någon fritidsgård. Dessutom är det endast unga som redan gillar sidan på exempelvis Facebook och Instagram som kan följa händelser. En metod för att nå fler i målgruppen på sociala medier är att sponsra inlägg via kommunikationsavdelningen.

En uttalad målsättning för fritidsgårdarna är att de ska arbeta aktivt med att identifiera hinder för att samtliga i målgruppen upplever delaktighet i dess utformning.³⁵ Det är inte lätt, men en metod kan vara att skapa särskilda uppdragsbeskrivningar för fritidsgårdarna, även till individuella medarbetare. I en uppdragsbeskrivning kan både långsiktiga och kortsiktiga mål framgå för att utöka besökarstrukturen. Exempelvis: *Under kommande tre veckor ska två fritidsassistenter vara i centrum för att berätta om sommarfesten som unga mellan 15–18 år kan vara med att planera och genomföra.* Eller: *Om åtta månader är målet att vi ska ha fyra nya gruppverksamheter varje vecka som ska ha minst 10 tjejer och 10 killar varje gång.*

---

³⁵ PM Öppen fritidsverksamhet. *Malmö stads fritidsgårdar-uppdrag och framtidsutmaningar*. (2017). Fritidsförvaltningen. Sida. 3

Varför så få tjejer?

Resultaten visar att antalet och andelen tjejer som besöker fritidsgårdar i Malmö är lågt. Målen om att jämställdhet ska implementeras i alla verksamheter är uppenbar i staden, så också på fritidsområdet. Tjejer mellan 13–19 år är en prioriterad målgrupp som kommer ges särskilda insatser på fritidsområdet, speciellt i socioekonomiskt utsatta områden.³⁶ Fritidsnämnden skriver: *”Nämndens fritidsgårdsverksamhet utgår från målgruppens rätt till en utvecklande miljö där jämställdhet och jämlikhet är en självklarhet. Vid planering och utveckling av nya och befintliga verksamheter ska nämnden ha jämlikhet och jämställdhet som utgångspunkt”*.³⁷

Hur ska vi då tolka att antalet och andelen tjejer är mindre nu jämfört med tidigare och jämfört med jämnåriga killar? I fritidsförvaltningens nämndmål för fritidsgårdsverksamheten i Malmö stad framgår tydligt att fritidsgårdarna ska tillhandahålla aktiviteter som är intressanta och utvecklande för både killar och tjejer.³⁸ **Observationerna visar att när det är inplanerade aktiviteter eller gruppverksamhet kommer fler tjejer än om det endast är öppen verksamhet med ”vara-kultur”. Exempelvis på aktiviteter som når tjejer i Malmö är bowlingutflykt, boxningsträning eller föreläsningar/dialogcafé.**

Unga ska känna delaktighet och ha inflytande. Miljön ska vara utformad att passa tonåringar oavsett kön och att utmana ungas livsvärldar med ett normkritiskt perspektiv står i uppdragsbeskrivningen.³⁹ Trots detta är det endast 24 procent tjejer. Det finns egentligen inget som talar för att öppen verksamhet i sig är mer attraktivt för unga killar. Tjejer besöker öppna verksamheter som simhall och de besöker folkbiblioteken i ungefär samma utsträckning som killar. På Kulturhuset i Stockholms city finns verksamheten Lava och i Malmö finns satsningen Krut på stadsbiblioteket. Två öppna fritidsverksamheter som lyckas ha en jämn könsfördelning eller övervikt av tjejer.

Förklaringar till tjejers starka underrepresentation på fritidsgårdarna ska snarare sökas utifrån vilket innehåll som finns. **Vilka innehållsmässiga faktorer är barriärer till att tjejer i lägre grad besöker fritidsgården? Detta trots att tjejer i alla stadier vill gå mer på fritidsgård än vad de gör.** Fritidsgårdar har under decennier arbetat med kontinuerliga satsningar som tjejkvällar och jämställdhetsprojekt, trots detta ser vi inga eller små förändringar för strukturen gällande könsfördelningen bland fritidsgårdarnas besökare. Snarare har utvecklingen gått i motsatt riktning.

---

³⁶ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 4.

³⁷ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 16.

³⁸ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 25.

³⁹ PM Öppen fritidsverksamhet. (2017). *Malmö stads fritidsgårdar-uppdrag och framtidsutmaningar*. Sida. 3.

Riktade satsningar för tjejer är en viktig del och har betydelse för både de som besöker fritidsgårdar och de som vill men inte gör det. Enskilda satsningar kan därmed inte ses som en hållbar strategi för att nå fler tjejer. Hänsyn bör i större utsträckning tas till det ordinarie innehållet i vardagsverksamheten. Om fritidsgårdar endast fokuserar på öppen verksamhet utan bredd i innehållet riskerar tjejernas önskemål att frångås. För att nå fler tjejer till fritidsgårdar krävs utgångspunkt från deras preferenser.

Tjejer vill, enligt alla studier, i första hand ha kulturella aktiviteter, cafékvällar, disco/dans/klubb, studieplatser och träffa kompisar i mysiga och fräscha lokaler.

Trots att det förs diskussioner på fler fritidsgårdar i Malmö, det finns ett nätverk för jämställdhetsfrågor och det finns personer i kollegiet som har ett vaket förhållningssätt kopplat till unga, kön, förväntningar, makt, jämlikhet och jämställdhet syns det inte i besöksstrukturen eller i det totala innehållsmässiga utbudet.

En generell bild inom fritidssektorn har varit (och på vissa håll idag), att könsfördelningen på fritidsgårdar och träffpunkter för ungdomar motsvarar 60 procent killar och 40 procent tjejer. Efter mina observationer och genomgång av registerdata i fler kommuner motsvarar den siffran snarare 75/25 i totalmått. På vissa fritidsgårdar i Malmö stad utgörs könsfördelningen i kvällsverksamheten av 90 procent killar. Vi ser också i inrapporterad besöksstatistik från respektive fritidsgård (2017) en variation på andel tjejer mellan 20 – 49 procent (totalt 36).

Det som blir nödvändigt för fritidsgårdsavdelningen i framtiden, gällande inrapporterad besöksstatistik, är om besökare varit på eftermiddag eller kväll, vilka åldrar som representeras, skillnader mellan vardag och helg samt hur länge tjejer stannat på fritidsgården. Det framgår inte idag så långt jag kan se. När jag tittar på resultaten av mina observationer skiljer sig andelen tjejer från inrapporterad statistik.

Observationerna visar att vissa fritidsgårdar har arbetat mycket med estetik, möbler och känsla, medan vissa bör arbeta mer aktivt med ljus, estetik, inredning och lokalernas utformning. Bland fritidsgårdarna i Malmö finns det fritidsgårdar som har större potential att nå tjejer med tanke på lokalernas utformning. Det handlar om rummen, vilken potential finns det att göra aktiviteter i utrymmen som inte är "upptagna" av tv-spel, biljard eller pingis som är typiska aktiviteter med killdominans. Jag ser potential i att aktualisera arbetet med att förändra och utveckla vissa rum.

När en fritidsgårds verksamhet reduceras till att endast ha öppen verksamhet utan riktade satsningar och återkommande aktiviteter, blir det svårare att nå nya besökare, i synnerhet tjejer.

Det som bör framgå är att variationen mellan gruppen tjejer är stor, det finns bredd gällande tjejers preferenser. En vägledning är att se över hur tjejer som grupp svarat i Ung livsstil. Vid arrangemang och organiserad verksamhet för unga i andra kommuner har jag observerat att könsfördelningen varit mer jämn i relation till den öppna verksamheten på vardagar. Det här mönstret återfinns i Malmö gällande utflykter, separatistisk verksamhet och föreläsningar. Detta kan ses som ett tecken på att när verksamheten är riktad med ett tema eller något mer organiserat, men frivilligt i den öppna verksamheten attraheras fler och antalet tjejer ökar.

Finns det risker med formulerad målgrupp?

Redan 1939 formulerades det i *ungdomens fritidsverksamhet* att vid uppläggningsen av fritidsgårdar var det av vikt att inte ha för vitt åldersspann. Det fanns för stora intressekonflikter.⁴⁰ **Målsättningen för Malmö stads fritidsgårdar är att finnas till för unga i målgruppen 12–18 år, det fodras då att det satsas på ett breddat kultur, idrotts- och fritidsutbud som passar olika åldrar.** När uppdraget riktas mot fler målgrupper bör arbetet innehålla tankar om behov och preferenser som skiljer unga emellan. Barn i mellanstadiet (årskurs 6) och äldre tonåringar har mycket olika behov och önskemål gällande vad en öppen verksamhet med aktiviteter ska innehålla och se ut. Det kan vara en utmaning för fritidsledare/fritidsassistenter att stimulera och göra fritidsgårdens innehåll spännande för båda målgrupper.

Det finns fler sätt att förhålla sig till detta och jag nämner här några funderingar: Är det rimligt att fritidsgårdens alla resurser finns tillgängligt alla tider för alla besökare? Finns det skäl till att avgränsa lokalerna i viss mån så någon del av fritidsgården endast tillhör kvällsverksamheten eller endast för tjejer eller en specifik ålder? Vilka aktiviteter vill fritidsgårdarna arrangera för olika målgrupper? Om inte åldersanalyser görs riskeras att äldre besökares (tjejer) behov att överges och det blir de yngres preferenser som styr.

Exempel på hur verksamhet kan struktureras med en ålderanalys är: dans för tjejer 13–15 år, konserter för unga över 15 år eller riktade aktiviteter som läger och kurser för unga som går i gymnasiet. Aspekten kring hur fritidsledarna fördelar graden av aktiviteter och ”krutet” på antingen eftermiddag eller kväll. Eller hur resurserna fördelas mellan olika åldersgrupper bör också iakttas. Ett förslag för att svara mot en bred målgrupp är att utse ansvariga fritidsassistenter för att utveckla attraktiva aktiviteter på kvällar för tonåringar och en annan med samma uppdrag för eftermiddagsverksamheten. Att den beskrivna målgruppen i kvällsverksamheten innefattar ungdomar mellan 12–18 år behöver inte betyda att alla fritidsgårdar ska ordna verksamhet för alla varje dag. En uppdelning av verksamhet efter ålder har på många håll varit en del i arbetet med en trygg fritidsgård för alla, då med hänsyn till nya och unga besökare. Ytterligare en poäng med att ha avgränsade åldersbeskrivningar är att det blir lättare för personalen att planera innehållet på fritidsgårdarna och att fokusera på en beskriven målgrupp. Det är också viktigt för målgruppen som fritidsgården riktar sig till att veta vilka som kommer och vad de kan göra.

En effekt/konsekvens av att låta yngre barn vara på fritidsgården är att tonåringar, speciellt tjejer, inte attraheras i samma grad. Det är främst tjejer och äldre tonåringar

---

⁴⁰ SOU 1947:12. *Ungdomens fritidsverksamhet*. Sida 40–41.

som avstår från att komma då. Det har jag noterat vid mina observationer i andra kommuner och undersökningar i Ung livsstil visar samma sak.

I diskussioner kring ålder är det högst aktuellt att poängtera är att barn i mellanstadiet redan till stor del är aktiva i det utbud som kommunen subventionerar ekonomiskt. Måttet ”utomstående”⁴¹ som Ung livsstil arbetar med visar att yngre deltar mer i fritidsaktiviteter än äldre. Exempelvis är det 12 procent av barnen på mellanstadiet i Täby kommun som inte deltar i en av dessa aktiviteter varje vecka. Motsvarande siffra i Jönköping är 8 procent. På högstadiet i Malmö är det 38 procent som inte deltar i föreningsliv (exempelvis idrott, kultur, scouter, kyrka), kulturskola eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall. Motsvarande siffror på högstadiet är 45 procent i Stockholm och i Helsingborg 33 procent. En risk med årskurs 6 är att de om några år, när de själva är tonåringar inte kommer vilja besöka fritidsgården för att de tröttnat och känner mättnad. Och/eller vill de inte vara där ”småungar” är.

---

⁴¹ Unga som inte deltar varken i föreningsliv (exempelvis idrott, kultur, scouter, kyrka), kulturskola eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall den **senaste veckan**.

Ungdomsproducerad verksamhet

I uppdraget för fritidsgårdar står att unga Malmöbor ska vara delaktiga i utformningen av idéer och genomförandet av verksamheten (ungdomsproducerad verksamhet). Ungdomsinitiativ ska vara fritidsgårdens bas. Det står också att uppdraget är att inspirera, utmana och motivera unga att ta del av ett brett utbud.⁴² Det är bra. En farhåga är dock att få unga tillgodoses denna möjlighet, eftersom få unga i målgruppen besöker fritidsgårdarna idag. Jag har också noterat vid observationerna att mycket av fritidsverksamheten i Malmö bygger på spontanitet och varakultur, även om det finns förslagslådor och uppmuntran från fritidsassistenterna. Ett förslag för att säkerställa om uppdraget lyckas är genom dokumentation, metod och tydliga definitioner om vad som menas.

Med metod menas att hitta olika arbetssätt för att nå fler unga i målgruppen som ges möjligheten att påverka vilka aktiviteter och projekt som genomförs. Här är det av vikt att inkludera ett jämställdhetsperspektiv samt att göra en åldersanalys av vilka som nås. Med definitioner menas att det är klokt att använda en gemensam begreppsapparat om vad som avses när benämningar som ungdomsinitiativ och ungdomsproducerad verksamhet används. Processerna bör dokumenteras för att lättare kunna följa upp och se utveckling och framtida utmaningar. En organisation som arbetar mest med begreppet ungdomsproducerad verksamhet i Sverige är KEKS (kvalitet och kompetens i samverkan). De har utformat definitioner som tydliggör vad som avses. ”En producerande ungdom definieras utifrån att ungdomen har genomfört verksamhet där de har tagit ansvar för organisering, förarbete och genomförande av aktiviteten eller projektet. Att en ungdom "hjälp till" och står i caféet en timme är alltså inte ungdomsproducerad verksamhet. Ungdomar kan naturligtvis ha producerat verksamhet såväl för sig själva i en grupp, som för andra ungdomar i form av ett arrangemang.”⁴³ KEKS formulerar också en definition för att få kallas ungdomsproducerad när en spontan aktivitet uppstår på fritidsgården. Den innefattar att idén kommer från ungdomar, det ska göras en genomförandeplan och ett förarbete om det som ska planeras. Aktiviteten ska genomföras och det är en diskussion efter om hur det gick.⁴⁴

---

⁴² Uppdragsbeskrivning Malmös fritidsgårdar. Sida 3.

⁴³ *Definition ungdomsproducerad verksamhet*, The Logbook. KEKS.

⁴⁴ *Delaktighet och lärande* (2015). KEKS

Dessa aktiviteter, kurser och teman på fritidsgårdar!

Ja, igen! Som jag ser det, och återkommer till oavsett om vi tittar på antal besökare, andelen tjejer, öppettider och kompetens i kollegiet – kommer jag tillbaka till innehållet på fritidsgårdar.

Fritidsgårdars aktiviteter är grunden för vilka besökare som kommer. Genom att ha studerat fritidsgårdarna i Malmö systematiskt är jag mer säker. De fritidsgårdar som ordnar aktiviteter och har återkommande saker varje vecka lyckas bättre än andra. På fritidsgårdarna i Malmö har jag observerat att utbudet av planerade aktiviteter och kurser för tonårsgruppen kan utvecklas. Som tidigare nämnt är de vanligast förekommande aktiviteterna löst planerade och spontant tillkomna med närvarande få besökare. Detta trots att fler fritidsgårdar har lokalmässiga utrymmen med utrustning för olika aktiviteter. Fritidsförvaltningen åtar sig att utveckla ett varierat aktivitets- och verksamhetsutbud främst för de prioriterade målgrupperna, det vill säga barn och unga, i synnerhet tjejer i tonåren i socioekonomiskt svagare områden.⁴⁵

För att hålla bredd gällande aktiviteter på fritidsgårdarna krävs fritidsassistenter eller andra personer som kan leda och instruera i olika ämnen på kvällarna. Om den personella resursen inte finns i kollegiet, bör den budgetmässiga möjligheten till att anlita spetskompetens ses över. En fördel med ett sådant upplägg är att fritidsgårdarna kan bättre förhålla sig till ungdomskulturer som förändras fort. De redan anställda fritidsledarna kan omöjligt handleda och inspirera i alla aktiviteter som är attraktivt för unga i målgruppen. Tillgången på tjänstgörande personal på fritidsgården bör spegla antalet besökare och vilka aktiviteter som finns. Det innebär att vissa fritidsgårdar är i behov av mer eller mindre personal olika tider och dagar. Ett redskap i utvecklandet av nya aktiviteter som ska passa många är inte lätt, en annan metod för fritidsgårdarna är att skapa en ”resursbank”. Det fungerar som ett samlat dokument om vilka kompetenser som finns internt i kollegiet och bland ungdomarna. Det kan i sin tur nyttjas av olika fritidsgårdar.

Organiserade aktiviteter inom den öppna verksamheten har också minskat över tid. Orsaker till detta kan sökas utifrån antagandet att samtalet och relationer har blivit överordnat. Från det att fritidsgårdar innehållsmässigt stått på ett kultur- och fritidspolitiskt ben, ses förändringar i att fritidsverksamheter kommit att stå allt mer på det socialpolitiska. I praktiken kan det ha inneburit att fritidsledares/fritidsassistenters uppdrag i större utsträckning handlat om ett relationsbyggande än om aktivitet. Att under senare tid har fritidsassistenter/fritidsledare i större utsträckning främst funnits till för få unga i besökargruppen än att stimulera till en aktiv fritid för hela målgruppen.

---

⁴⁵ Nämndsbudget. Fritidsnämnden Malmö stad 2018. Sida 24.

Relationerna – både med och mellan ungdomar samt samtalet som metod är generellt viktiga beståndsdelar i mänskliga relationer och på fritidsgården. Det kan dock inte ses som enda strategi för kvalitativ fritid för tonåringar med stor variation i innehållet.

Kvällsverksamhetens målgrupp inkluderar samtliga unga mellan 12–18 år i Malmö. Vad önskar de att göra på eller tillsammans med fritidsgården? För att sprida ansvarsfördelningen mellan personalen i organisationen kan det utvecklas fler nätverksgrupper, likt jämställdhetsnätverket. En sån grupp kan fungera med intresseinriktningar inom olika områden på fritidsfältet för unga. Exempelvis kan utvalda eller självutnämnda fritidassistenter från varje fritidsgård bilda arbetsgrupper för att utveckla tankar och metoder på ett område. I uppdraget ingår att utarbeta idéer och metoder med kollegor och unga inom olika områden. Exempelvis bredd i kursverksamhet på vardagar, festkommitté, resegrupp och lovverksamhet. Arbetsmetoden kan tydliggöra känslan av att fritidsgårdarna tillhör en avdelning jämfört med 15 enskilda verksamheter. Det kan också generera att fritidsledarna har mer inflytande och övergripande kunskap över hela fritidsgårdsverksamheten.

Såsom fritidsnämndens mål lyder ska verksamheterna bidra till ett *upplevelserikt Malmö med en fritids- och evenemangsverksamhet som ökar socialt deltagande och fysisk aktivitet*.⁴⁶ Och i uppdragsbeskrivningen för fritidsgårdarna står att besökarna ska *utmanas med nya perspektiv och erfarenheter genom att erbjuda aktiviteter som de på förhand inte varit bekanta med*.⁴⁷ Det är tydligt att vara-kulturen inte ska dominera och att fritidsgårdarna arbetar med såväl folkhälsa, olika intresseinriktningar och evenemang.

Aktiviteter på fritidsgårdarna har utvecklingspotential gällande marknadsföring. Upplevelsen är att arbetet bör ske parallellt, dels direkt mot målgruppen genom sociala kontakter och relationsbygge, dels via sociala medier. Att i mötet med unga synliggöra vilka faktiska möjligheter som existerar på fritidsgårdarna. Och som formulerats i uppdraget att alla i åldern 12–18 år är välkomna till befintliga och framtida kurser och aktiviteter.⁴⁸ Det som tydligt bör framgå är tid, veckodag, plats, förkunskaper och eventuella kostnader för de aktiviteter och kurser erbjuds.

Ett framgångskoncept blir att fritidsgårdarna i Malmö stad återigen ställs på de kultur- och fritidspolitiska benen. Fyll fritidsgårdarna innehållsmässigt med roliga, varierande och moderna fritidsaktiviteter på vardagar och fler festliga happenings på helgerna.

---

⁴⁶ Nämndsbudget 2018, sida 21, 24, 26.

⁴⁷ Uppdragsbeskrivning fritidsgårdar, Malmö stad 2018. Sida 2.

⁴⁸ Uppdragsbeskrivning Malmö stads fritidsgårdar. 2018, sida 2.